

Ilham Aliyev

Azərbaycan növbəti beynəlxalq idman tədbirini yüksək səviyyədə keçirir

İdman ölkəsi kimi tanınan Azərbaycanda son illər dünya və Avropa miqyaslı onlarca yarış keçirilib. Beynəlxalq idman federasiyalarının qərarları ilə ölkəmizdə təşkil olunan hər bir turnir tələb olunan səviyyədə təşkil edən Azərbaycan hər dəfə tarixini möhtəşəm nailiyyətlərlə zənginləşdirib. Hazırda "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisini artıq 5-ci dəfə qəbul edən Bakı bu günlərdə başqa bir möhtəşəm turnirin - Avropa futbol çempionatının 4 oyununa evsahibliyi edəcək.

Turnirləri təşkil etməyin Azərbaycan modeli

Ümumiyyətlə, son altı ilə nəzər salanda görürük ki, ən böyük idman hadisələrindən biri, sözsüz ki, tarixdə ilk Avropa Oyunlarının 2015-ci ildə Bakıda keçirilməsi idi. Ölkəmiz Oyunlara iki ildən bir qədər çox davam etmiş yüksək səviyyəli hazırlıq işlərindən sonra Avropanın 50 ölkəsindən 6 mindən çox idmançının mübarizə apardığı bu idman yarışını layiqincə təşkil etmək üçün özünü deyil, "köhnə qite"nin idman tarixinə də möhürünü vurmuşdur. Çünki indiyədək yalnız Avropa ölkələrinin təmsil olunduğu bu cür möhtəşəm idman tədbiri keçirilməmişdir.

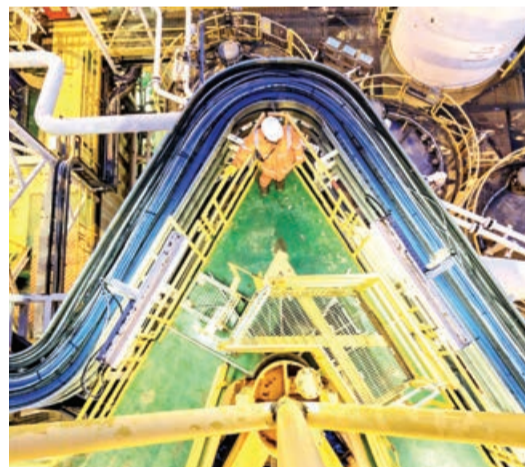
Nümunəvi təşkilatçılığı, olduqca möhtəşəm açılış və bağlanış mərasimləri ilə yadda qalan I Avropa Oyunları keçirdiyi günlərdə (12-28 iyun) dünyanın əsas idman hadisəsinə çevrilmişdi. 21-i qızıl, 15-i gümüş və 20-si bürünc olmaqla qazandığı 56 medalla Azərbaycan I Avropa Oyunlarının ikincisi oldu. Bir daha sübut etdi ki, ölkəmizdə həyata keçirilən idman siyasəti öz bəhrəsini verir.

Azərbaycan 2017-ci ildə də ənənəsinə sadıq qaldı. Həmin il mayın 12-22-də paytaxtımız müsəlman aləminin idman mərkəzinə çevrildi. İslam dünyasının idman həyatı üçün əlamətdar olan IV İslam Həmrəyliyi Oyunları böyük uğurla yekunlaşdı.

Ardı 4-cü səh.

«Şahdəniz» - dəniz yataqlarının «şahı»

Bu zəngin qaz-kondensat mənbəyi 25 illiyini qeyd edir

Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağının 25 yaşı tamam oldu. Bu, son onilliklərdə keşif olunmuş ən böyük və perspektivli karbohidrogen yataqlarından biridir. İlk hesablamalara görə, "Şahdəniz" in təxminən 1 trilyon kubmetr qaz və 2 milyard bərel kondensat ehtiyatı var.

"Şahdəniz" yatağı üzrə Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişi (HPBS) 1996-cı il iyunun 4-də Bakıda SOCAR və xarici şirkətlərin konsorsiumu arasında imzalanıb. Bu, haqlı olaraq həm xalqımız və dövlətimiz, həm layihənin əməliyyatçısı - BP şirkəti, həm də onun "Şahdəniz"dəki tərəfdaşları üçün mühüm hadisə kimi dəyərləndirilir.

Ardı 6-cı səh.

X.Ə.Qasımovanın "İstiqlal" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:
Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında xüsusi xidmətlərinə və uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Xuraman Əkrəm qızı Qasımova "İstiqlal" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 iyun 2021-ci il

Azərbaycan dünyada tolerant və multikultural ölkə kimi tanınır

Tolerantlığın Azərbaycanda möhkəm təməl sütunları, zəngin ənənələri, dərin tarixi və mədəni kökləri var. Xalqımız bu gün də öz dəyərləri ilə dünyaya nümunədir. Bakının evsahibliyi etdiyi beynəlxalq tədbirlərin, simpozium və yığıncaqların, dünya çempionatlarının, "Formula-1" kimi möhtəşəm yarışların müxtəlif ölkələrdən olan iştirakçılarına və qonaqlara bir daha aydın olur ki, Azərbaycan multikultural dəyərlərə malik tolerant ölkədir.

Azsayılı xalqların da igid oğullarının iştirak etdiyi 44 günlük Vətən müharibəsinin Zəfər qələbəsinin yaratdığı yüksək əhval-ruhiyyə ilə yaşanan Azərbaycan "Formula-1" in cari mövsümdə 6-cı mərhələsinin keçirilməsinə evsahibliyi edir. Prezident İlham Əliyev deməkdir: "Formula-1" yarışının Azərbaycanda keçirilməsinin ölkəmizin dünyada tanınması üçün müstəsna əhəmiyyəti vardır. Beş yüz milyon tamaşaçı auditoriyası olan bu yarış bütün qitələrdə baxışlar və şəhərimizin gözəlliyini, insanlarımızın qonaqpərvərliyini bütün dünya görübdür".

Multikultural və tolerantlıq elementlərini özündə əks etdirən bu yarış dünyanın bütün xalqları və millətləri tərəfindən sevilir. Çünki bu kimi tədbirlər müxtəlif millətlər və məzhəblərə mənsub insanların mədəni müxtəlifliyinin qorunmasına, inkişafına və harmonizasiyasına, habelə azsayılı xalqların, dövlətlərin milli mədəniyyətinə inteqrasiyasına yönəldilib. Multikulturalizm tolerantlığın təəcəssümüdür. Onsuz humanizm, yüksək fərdi və beynəlxalq münasibətlər mədəniyyəti, insanlar arasında qarşılıqlı anlaşma, zənginləşmə, idman yarışları, dostluq və əməkdaşlıq mümkün deyil. Multikulturalizmin əsasını tolerantlıq, milli birliklərin adət-ənənələrinə və bir-birinin azadlığına hörmət hissi təşkil edir.

Ardı 6-cı səh.

Arpa biçini davam edir

Ölkədə arpa biçini davam edir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin son (iyunun 3-nə olan) operativ məlumatına görə, artıq 36148 hektar sahədə biçin başa çatıb. Sahələrdən 102032 ton məhsul yığılıb. Hazırda arpa üzrə orta məhsuldarlıq 28,2 sentner təşkil edir.

Azərbaycanın 35 rayonunda gedən arpa biçini prosesinə 1139 kombayn cəlb olunub. Bunlardan 403 kombayn "Aqroservis" ASC-nin rayon bölmələrində olan kombaynlardır. "Aqroservis" ASC tərəfindən biçin zonasına digər rayonlardan 183 kombayn dislokasiya edilib. Arpa biçimində fiziki və hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan 553 kombayn da iştirak edir. İndiyədək "Aqroservis" ASC-nin kombaynları ilə 21402 hektar, fiziki və hüquqi şəxslərin kombaynları ilə 14746 hektar sahədə biçin aparılıb.

Azərbaycanda taxılın kütləvi biçini iyunun ikinci ongünlüyündə başlayacaq.

Şəhid jurnalistlərlə vida mərasimi keçirilmişdir

İyunun 4-də saat 11 radələrində xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar işğaldan azad edilmiş Kəlbəcər rayonuna ezam olunmuş bir qrup jurnalisti aparən "KamAZ" markalı sənətin avtomobilinin rayonun Susuzluq kəndi istiqamətində hərəkətdə olarkən tank əleyhinə minaya düşməsi nəticəsində üç nəfər - AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimov, Azərbaycan Televiziyasının operatoru Sırac Əbişov və Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Susuzluq kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olublar. Şəhidlər dünən son mənzilə yola salınıblar.

Bax: səh. 2

Ermənistan terror dövləti olduğunu növbəti dəfə nümayiş etdirdi

İkinci Qarabağ müharibəsində ağır məğlubiyyətə uğradılan, işğal etdiyi ərazilərimizdən qovulan Ermənistan bu gün də terror cinayətlərini davam etdirməkdədir. İyunun 4-də xidməti vəzifələrinin icrası ilə əlaqədar Kəlbəcər rayonuna ezam olunmuş media nümayəndələrinin olduğu sənətin avtomobilinin rayonun Susuzluq kəndi istiqamətində hərəkətdə olarkən tank əleyhinə minaya düşməsi Ermənistanın terror dövləti olduğunu bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Hadisə nəticəsində 3 nəfər - Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin - AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimov, Azərbaycan Televiziyasının operatoru Sırac Əbişov və Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Susuzluq kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olublar. Daha 4 nəfərin də yaralandığı bu terror cinayəti Azərbaycan ictimaiyyətində üzüntü və hiddət hissi doğurub.

Ermənistan beynəlxalq hüququn bütün prinsiplərini, o cümlədən 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyalarının əsas normalarını kobud şəkildə pozaraq vaxtilə işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərini minalayıb. İşğalçılar qoşunlarını geri çəkərək də tərk etdikləri ərazilərə piyada və tank əleyhinə yeni minalar basdırıblar.

Məqsəd isə Azərbaycan tərəfinə mümkün qədər ziyan vurmaq və evlərinə qayıdacaq mü-

ki əhaliyə maneələr yaratmaqdır. Bunun nəticəsidir ki, müharibə bitdikdən sonra da işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə mülki vətəndaşların və hərbiçilərin həlak olması, ağır xəsarətlər almaları ilə nəticələnən çoxlu sayda mina partlayışı baş verir. Azərbaycanın çağırışlarına, beynəlxalq təşkilatlara müraciətlərinə baxmayaraq terror siyasətindən əl çəkməyən Ermənistan mina xəritələrini verməkdən imtina edir.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi "Instagram" sahifəsində son hadisə ilə bağlı paylaşım edib. Paylaşımında deyilir: "Azərbaycan Televiziyasının operatoru Sırac Əbişovun, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) əməkdaşı Məhərrəm İbrahimovun və rayon icra hakimiyyəti başçısının Susuzluq kənd inzibati dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyevin Kəlbəcər rayonunda vəzifə borcunu yerinə yetirərək minaya düşərək həlak olmaları barədə xəbəri dərin kədər hissi ilə qarşıladım. Müharibə başa çatdıqdan sonra azad olunmuş ərazilərdə 140 nəfərdən çox insan erməni işğalçıları tərəfindən quraşdırılmış minalara düşüb. Onlardan 27-si həlak olub. Günahsız insanların ölümünə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür. Azərbaycan tərəfinin mina xəritələrinin təqdim edilməsi ilə bağlı çoxsaylı çağırışlarına baxmayaraq, Ermənistan bundan imtina edir və bununla da beynəlxalq humanitar hüququ pozmağa və Azərbaycana qarşı terror siyasəti həyata keçirməyə davam edir.

Ardı 3-cü səh.

Ermənistan beynəlxalq öhdəliklərini kobud şəkildə pozmaqda davam edir

Prezidentin köməkçisi: "Kəlbəcərdə həlak olan jurnalistlərin topladıqları materiallar Azərbaycan xalqına yüzilliklər boyu lazım ola bilər"

"Kəlbəcərdə həlak olan jurnalistlərin topladıqları materiallar Azərbaycan xalqına yüzilliklər boyu lazım ola bilər. Bu, bizim xalqımızın salnaməsidir. Onlar çox görüklü iş görürdülər, azad olunmuş əraziləri qarşı-qarşıya gözlərini açaraq vətəndaşların tövsiyələri ilə təminatlı, cinayətləri sənədləşdirirdilər".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi Hikmət Hacıyev Kəlbəcərdə xidməti vəzifəsini yerinə yetirərək minaya düşərək həlak olan AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimovla vida mərasimində söyləyib.

Şəhid jurnalistlərlə Allahdan rəhmet diləyən Hikmət Hacıyev deyib: "Mən Prezident İlham Əliyev tapşırığına əsasən buradayam. İlk növbədə, cənab Prezidentin, hörmətli Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın adından marhumun ailəsinə, yaxınlarına dərin hüznü başsağlığı verirəm. Həlak olan jurnalistlərin xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək mənfur ermənilər tərəfindən qoyulmuş minanın qurbanı olublar. Onların gördüyü işlərin böyük dəyəri var. Onlar bütün kəndimizi, şəhərlərimizi addım-addım gəzərək ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi vəhşilikləri sənədləşdirirdilər. Bu iş çox dəyərlidir, bu gün üçün də, yüzilliklər sonra da vacibdir. AZƏRTAC tərəfindən, Azərbaycan Televiziya tərəfindən ezamiyyəti dəyişdirilməkdə müraciət olmasına baxmayaraq, onlar geri dönmək istəmirdilər. Bu işi böyük ezmə, fə-

dakarıqlıq, həvəslə yerinə yetirirdilər. Təəssüf ki, mənfur ermənilər tərəfindən xaincəsinə basdırılmış minanın qurbanı oldular. Bu, eyni zamanda, Azərbaycan jurnalistikası və mediası üçün böyük itkidir". Prezidentin köməkçisi qeyd edib ki, müharibə dövründə Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycan əsgərləri ilə çiyin-çiyinə Azərbaycan jurnalistlərinin, Azərbaycan mediasının da rəşadətindən şəhid oldu. "Onlar ön cəbhədə idilər. Ermənilərin vəhşiliyini əks etdirən foto və videoları bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırırdılar. Kəlbəcərdə həlak olan qardaşlarımızın gördüyü iş də bu gərəkliliyi tərkib hissəsi idi. Faciə ilə bağlı bütün beynəlxalq təşkilatlara müraciət olunub, bu vəhşilik dünya ictimaiyyəti tərəfindən qınanmalıdır", - deyərək Hikmət Hacıyev vurğulayıb.

Hikmət Hacıyev: "Ermənistan məqsədyönlü şəkildə Azərbaycanın mülki insanlarını hədəf alan siyasət yeridir"

"Kəlbəcərdə mina partlayışı faktı bir daha onu göstərir ki, Ermənistan məqsədyönlü şəkildə Azərbaycanın mülki insanlarını hədəf alan siyasət yeridir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyası Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Kəlbəcərdə xidməti vəzifəsini yerinə yetirərək minaya düşərək həlak olan AZTV-nin operatoru Sırac Abışovla vida zamanı jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Hikmət Hacıyev bildirib ki, beynəlxalq səviyyədə qəbul olunmuş sənədlərdə jurnalistlərin hərbi əməliyyatlar zamanı fəaliyyəti mülki insanlara bərabər tutulmalıdır. "Yeni jurnalistin qətlə yetirilməsi və yaxud da bilərəkdən öldürülməsi, onun mina qurbanı olması mülki insanlara qarşı həyata keçirilmiş cinayətlər siyahısında ehtiva olunan cinayət əməlləridir. Bu cinayətin məsuliyyətini Ermənistan bilavasitə daşıyır".

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi qeyd edib ki, mina xəritələri ilə bağlı məsələ beynəlxalq tərəflər arasında qaldırılıb: "Bütün beynəlxalq təşkilatlar qarşısında məsələ qaldırılıb ki, Ermənistan mina xəritələrini təhvil verməlidir. Bu, eyni zamanda, Ermənistanın özünün məsuliyyətini öhdəliyədir. Biz burada sivil qaydalardan və sivil dünyadan tamamilə kənar olan, barbar siyasət yürüdün, mülki insanları hədəf alan və məqsədyönlü şəkildə mülki insanları öldürməsi siyasəti yürüdün bir dövlətdən danışırıq. Biz onların digər əməllərini də görmüşük. Amma bunun müqabilində xəritələr təqdim olunana qədər Prezidentin tapşırığı əsasında Azərbaycan Respublikasının aidiyyəti strukturları tərəfindən intensiv şəkildə işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin minalardan təmizlə-

məsi əməliyyatı aparılır. Bura piyada əleyhinə, tank əleyhinə minalar və digər ciddi təhlükə yaradan partlamamış mermilər, silah və sursatlar daxildir. Ermənistanın mina fəaliyyətinə qısaca baxdıqda görürük ki, bu minalar hər hansı zərurət olmayan məntəqələrdə basdırılıb. Deməli, burada da məqsəd mülki insanları öldürmək olub. Mülki şəxslər, yaxud tikinti işləri aparılan insanlara təsadüfi şəkildə bu minaların qurbanı olurlar. Təmas xətti boyunca minaların düzülməsi tutaq ki, hərbi zərurət tələb edə bilər, amma Sırac qardaşımızın, Məhərrəm qardaşımızın həlak olduğu yerə baxsaq görürük ki, hadisə kəndin girişindəki yolda baş verib. Bura hər hansı təmas xəttindən və təmas məntəqəsindən tamamilə kənarıdır. Deməli, məqsəd yalnız mülki insanları öldürməkdir".

Hikmət Hacıyev diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Respublikası tərəfindən minalarla bağlı artıq dövlət ittihamı səviyyəsində Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi qarşısında məsələ qaldırılıb.

AzTV-nin şəhid operatoru Sumqayıtda dəfn olundu

Kəlbəcərdə xidməti vəzifəsini yerinə yetirərək minaya düşərək həlak olan AzTV-nin operatoru Sırac Abışov iyunun 5-də Sumqayıtda Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, vida mərasimində Prezidentin köməkçisi, Prezident Administrasiyası Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, "Azərbaycan Televiziya və Radio

Verilişləri" (AzTV) Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rövşən Məmmədov, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) İdarə Heyətinin sədri Aslan Aslanov, Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayılov, Milli Məclisin deputatları, Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Zakir Fərəcov, Qubadlı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məlik İsaqov, jurnalistlər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyev şəhidin ailə üzvləri

nə Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın başsağlığını çatdırıb.

Sırac Sumqayıt şəhərinin ən müqəddəs yerində - Şəhidlər xiyabanında dəfn olub. Şəhidin ruhuna dualar oxunub, məzarı üzərinə gül dəstələri və əkililər qoyulub.

Qeyd edək ki, Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi ərazisindəki yolda çəkilmiş qrupun üzvlərini aparacaq nəqliyyat vasitəsi iyunun 4-də səhər saatlarında tank əleyhinə minaya düşüb. Partlayış nəticəsində çəkilmiş qrupun iki üzvü - Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) müxbiri Məhərrəm İbrahimov və Azərbaycan Televiziyasının (AZTV) operatoru Sırac Abışov, habelə rayon icra hakimiyyətinin nümayəndəsi Arif Əliyev həlak olub, 4 nəfər isə yaralanıb.

AZƏRTAC-ın şəhid müxbiri Məhərrəm İbrahimov son mənzilə yola salındı

AZƏRTAC-ın ötən gün Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi ərazisində minaya düşərək şəhid olan müxbiri Məhərrəm İbrahimov iyunun 5-də son mənzilə yola salındı.

Vida mərasimində iştirak edən Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyev şəhidin ailə üzvlərinə Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın başsağlığını çatdırıb.

Şəhid jurnalist Müşfiqabad qəsəbəsindəki qəbiristanlıqda valideynlərinin məzarından yarımda dəfn olub.

Dəfn mərasimində AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri Aslan Aslanov, Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Allahverdiyev, Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Süleyman Mikayılov, şəhidin ailə üzvləri və yaxınları, jurnalistlər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Mərasimə müxbir Məhərrəm İbrahimovun nümunəvi xidməti fəaliyyətindən, vətənpərvərliyindən və işində daim yüksək peşəkariyyət nümayiş etdirməsindən danışılıb. Sonra şəhid jurnalistin ruhuna dualar oxunub, məzarı üzərinə gül dəstələri və əkililər qoyulub.

Qeyd edək ki, iyunun 4-də saat 11 radələrində xidməti vəzifələrini icrası ilə əlaqədar işğaldan azad edilmiş Kəlbəcər rayonuna ezam olunmuş bir qrup jurnalisti aparacaq "KamAZ" markalı sənədar avtomobilinin rayonun Susuzluq kəndi istiqamətində hərəkətdə olarkən tank əleyhinə minaya düşməsi nəticəsində üç nəfər - AZƏRTAC-ın müxbiri Məhərrəm İbrahimov, Azərbaycan Televiziyasının operatoru Sırac Abışov və Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Susuzluq kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olublar.

Şəhid məmurla vida mərasimi keçirildi

Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi istiqamətində media nümayəndələri ilə birgə minaya düşərək həlak olan Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətinin Susuzluq kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsinin müavini 1983-cü il təvəllüdü Arif Ağalov oğlu Əliyevlə vida mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, vida mərasimi Göygöl rayonunun Xasabağ kəndində keçirilib. Şəhidin ailə üzvlərinin, yaxınlarının, rəsmi şəxslərin və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən mərasimdən sonra onun cənəzi Göygöl rayonundakı Şəhidlər xiyabanında dəfn olub.

Qeyd edək ki, jurnalistlərdən ibarət çəkilmiş qrupun aparacaq nəqliyyat vasitəsi dünən səhər saatlarında Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi ərazisində tank əleyhinə minaya düşüb. Partlayış nəticəsində Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin müxbiri Məhərrəm İbrahimov və Azərbaycan Televiziyasının ope-

operatoru Sırac Abışov, habelə Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyətinin Susuzluq kənd inzibati ərazi dai-

rəsi üzrə nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olub, 4 nəfər isə yaralanıb.

Fransalı senator: "Ermənilər minalanmış ərazilərin xəritələrini dərhal Azərbaycana verməlidirlər"

Fransa senatoru Natali Qule özünün "Twitter" şəhifəsində Kəlbəcər rayonunda mina partlaması nəticəsində həlak olmuş azərbaycanlı jurnalistlərlə bağlı paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında fransalı senator ötən həftə Bakıda və Ağdamda olduğunu bildirdi. Qeyd edib ki, o, minalanmış əraziləri öz gözləri ilə görüb. "Minalanmış ərazilərin çox geniş sahəni əhatə etdiyi bilərəm. Burada Cənubi Koreya ilə Şimali Koreya arasında demilitarizasiya zonasından daha çox mina basdırılıb", - deyərək paylaşımında bildirilib.

Politoloq deyib: "Hərbi əməliyyatlar zamanı ərazilərin minalanmasını müəyyən qədər başa düşmək olar. Amma müharibənin başa çatmasından 7 ay keçməsinə və sülh yaran-

Kəlbəcərdə mina partlayışı nəticəsində həyatını itirmiş 2 jurnalistin - Sırac Abışovun və Məhərrəm İbrahimovun ailələrinə dərin hüznü başsağlığı verən Natali Qule yazıb: "Ermənilər minalanmış ərazilərin xəritələrini dərhal Azərbaycana verməlidirlər. Beynəlxalq birlik və xüsusilə Fransa Ermənistanın xeyrinə aparıcı siyasəti dəstəkləyir. Beynəlxalq birlik ərazilərin minalardan təmizlənməsində Azərbaycana yardım etməli, ədalətli və balanslaşdırılmış yanaşma ilə sülh prosesinə dəstək verməlidir. Avropalı həmkarlarımız seçkilər xatirinə erməni lobbisini dəstəkləməkdən əvəzinə, Azərbaycana səfər etməyə çağırıram".

Onun sözlərinə görə, Ermənistandan bundan başqa nəse gözləmək də əbəsdir. Çünki terrorçu hansısa terror aktını törətdikdən qarşısına məqsəd qoyur. "Burada bir məqsəd var. Ermənilər minalanmış ərazilərin xəritələrini Azərbaycana təqdim etməklə, sadəcə olaraq, qalıbdən qələbənin heyfincə çıxmaq istəyirlər", - deyərək vurğulayıb.

Adil Əliyev: "Minalanmış sahələrin xəritəsinin verilməməsi Ermənistanın növbəti müharibə cinayətidir"

İyunun 5-də Milli Məclis sədrinin müavini Adil Əliyev Vətən müharibəsinin iştirakçısı, habelə müharibədə iştirak edən həkimi, arxa cəbhədə fəallıq göstərmiş jurnalistlər və gənclər ilə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, görüşdə Adil Əliyev şanlı tariximizin ən böyük hadisələrindən biri olan Vətən müharibəsindən söhbət apararaq Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun 30 ilə yaxın işğal altında qalan torpaqlarımızı azad etdiyini, bununla da ölkəmizin ərazi bütövlüyünün tam şəkildə bərpa olduğunu, insanların uzun müddət həsrət qaldıqları dədə-baba torpaqlarına qovuşduğunu bildirdi. Vurğulayıb ki, istər döyüş meydanında, istərsə də danışıqlar masasında qazanılmış uğurlar düşməni kapitulyasiya aktını imzalamaya məcbur etdi.

Milli Məclis sədrinin müavini diqqətə çatdırıb ki, Ermənistanın müharibədəki ağır məğlubiyyətini həzm edərək, müharibədən sonrakı dövrdə ölkədə baş verən xoşsürətli tənzimləyici tədbirlərin ondan dövlət olaraq tənzimlənilməsinə əsasını təşkil edir.

Adil Əliyev eyni zamanda iyunun 4-də Kəlbəcər rayonunda baş verən, peşə vəzifələrini icra edərkən 2-si media nümayəndəsi olmaqla 3 nəfərin minaya düşərək həlak olmasını Ermənistanın törətdiyi növbəti müharibə cinayəti olduğunu bildirdi. Habelə görüşdə iştirak edən media nümayəndələrinə Ermənistanın törətdiyi müharibə cinayətlərini işıqlandırılmasını davam etdirmələrini tövsiyə edib. Deyib ki, dövlət başçısının Ermənistanın beynəlxalq hüququn tələblərini pozduğunu, minalanmış ərazilərin xəritəsinin verilməməsinə itina etdiyini dəfələrlə beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırırsa da, bugünkü Ermənistanın bu təvəzükar siyasətinin qarşısını almayıb.

"Beynəlxalq təşkilatların münasibəti ilə bağlı 30 il səssiz qalmasıdan sonra ölkəmiz öz suveren hüquqlarını bərpa etdi, bununla da dövlətimizin qüdrətini dünyaya bir daha göstərdi. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan quruculuq işləri, Şuşa şəhərinin Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi, "Xarıbülbül" musiqi festivalının keçirilməsi ölkəmizin hərbi sahə ilə yanaşı, iqtisadi və digər sahələrdəki qüdrətini də dünyaya bir daha göstərir" - deyən Milli Məclis sədrinin müavini Vətən müharibəsindən sonra da sülh və qazi ailələrinin dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olunduğunu, onların problemlərini həllə məqsədilə dövlət başçısının sərəncamına əsasən "YAŞAT" Fondunun yaradıldığını, fond tərəfindən bu sahədə genişmiqyaslı işlər aparıldığını, eyni zamanda, hər bir azərbaycanlının bu işdə daha fəal iştirakının arzu edilən olduğunu diqqətə çatdırıb.

Görüş iştirakçılarını samimi qəbulu görə təşəkkürünü bildirdilər. Vətən müharibəsi iştirakçıları, habelə arxa cəbhədə fəallıq göstərən tarixi Zəfər də olsa xidmətlərindən qürur duyduqlarını bildirdi, müharibədən sonra da həkimlərimiz tərəfindən qazi və şəhid ailələrinin müalicəsi və müayinəsinin aparılmasının xalqımızın böyüklüyünün təcəssümü olduğunu qeyd ediblər. Habelə media nümayəndələri ölkə heçliqlərini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasını, Ermənistanın müharibə cinayətlərini geniş işıqlandırılmasının prioritet istiqamət olaraq qalacağını bildirdi.

Sonda görüş iştirakçılarında Vətən müharibəsində və arxa cəbhədə göstərdikləri xidmətlərə görə Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin Fəxri fərmanı təqdim edildi.

"The USA Tribune" qəzeti: "İki azərbaycanlı jurnalist minaya düşərək həlak olub"

Amerikada çıxan "The USA Tribune" qəzetində "İki azərbaycanlı jurnalist minaya düşərək həlak olub" sərlövhəli məqalə dərc edilmişdir. AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalə iyunun 4-də Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunda baş vermiş faciəvi hadisəyə həsr olunub.

Materialda qeyd edilir ki, Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun Susuzluq kəndi yaxınlığında tank əleyhinə minanın partlaması nəticəsində Azərbaycan Dövlət Televiziyasının operatoru Sırac Əliyev, Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) müxbiri Məhərrəm İbrahimov (Əlioğlu) və Kəlbəcər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının nümayəndəsinin müavini Arif Əliyev həlak olub.

Faciə yerli vaxta səhər saat 11:00 radələrində baş verib. Dörd nəfər müxtəlif dərəcəli xəsəretlər alaraq xəstəxanaya yerləşdirilib. Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğu və Daxili İşlər Nazirliyi mina partlayışı nəticəsində KİV işçilərinin həlak olması barədə birgə bəyanatla çıxış ediblər. Bəyanatda deyilir ki, erməni silahlı qüvvələri Azərbaycan ərazilərini minalamaqla Azərbaycan vətəndaşlarına qarşı cinayətlər əməllərini davam etdirirlər. Bu, beynəlxalq humanitar hüququn əsas norma və prinsiplərinin, o cümlədən 1949-cu il Cenevrə konvensiyalarının tələblərini kobud şəkildə pozulmasıdır.

Qeyd edək ki, Fransanın Azərbaycanı ziyarətindəki səfəri Zakari Cross öz "Twitter" şəhifəsində azərbaycanlı jurnalistlərin həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib.

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Azərbaycanın üç dinc sakininin həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib. Xarici siyasət idarəsi rəhbərinin bəyanatında qeyd edilir ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bir qrup hərbi qulluqçusu Kəlbəcər istiqamətində Azərbaycanın dövlət sərhədini pozmağa və bu rayonun yollarında yerüstü minalar quraşdırılmasına yönəlməsi provokasiya törətməyə cəhd edərkən saxlanılıb. Bu fakt bir daha təsdiq edir ki, Ermənistan həm hərbiçiləri, həm də mülki əhəlinin həyatına və təhlükəsizliyinə ciddi təhdid mənbəyidir və bununla regionda vəziyyətin kəskinləşməsinə şərait yaradır. C. Bayramov bəyan edib ki, Ermənistanın bu cür davranışı regionda sülhə, təhlükəsizliyə və əməkdaşlığa nail olmaq yolumda ciddi maneə kimi qalmaqda davam edir.

İordaniya agentliyi AZƏRTAC-ın beynəlxalq və regional media təşkilatlarına müraciətini yayıb

İordaniyanın "Nayrouz" informasiya agentliyi "AZƏRTAC beynəlxalq və regional media təşkilatlarına müraciət ünvanlayıb" sərlövhəli xəbər yayıb. Xəbərə iyunun 4-də Kəlbəcər rayonunda Azərbaycan jurnalistlərinin Ermənistan tərəfindən basdırılmış minaya düşərək həlak olması və yaralanması ilə əlaqədar AZƏRTAC-ın üzvü olmuş beynəlxalq media təşkilatlarına - Dünya Xəbər Agentlikləri Konqresinin (NAWC), Asiya və Sakit Okean Ölkələri İnformasiya Agentlikləri Təşkilatının (OANA), Avropa Xəbər Agentlikləri Alyansının (EANA), İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ölkələrinin Milli Xəbər Agentlikləri Birliyinin (UNA), Müstəqil Dövlətlər Birliyinin üzvü olan ölkələrin Milli İnformasiya Agentlikləri Assosiasiyasının (ANIA), Ərəb Ölkələri Xəbər Agentlikləri Təşkilatının (FANIA), bu təşkilatlara üzv olan agentliklərin və digər beynəlxalq media qurumlarının rəhbərlərinə müraciətini mətni də yer alıb.

Azərbaycanlı jurnalistlərin erməni divertsantları tərəfindən basdırılan minaya düşərək şəhid olması barədə xəbərlər, həmçinin İOT Milli Xəbər Agentlikləri Birliyinin (UNA) saytında, İordaniyanın "Nabdapp", Əlcəzairin "Əl Həri" informasiya portallarında, Misirin nüfuzlu "Əl Əhram" qəzetində də yayımlanıb.

Xarici işlər naziri rotasiya qaydasında xarici ezamiyyətə gedən diplomatlarla görüşüb

İyunun 5-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov rotasiya qaydasında xarici ezamiyyətə gedən diplomatlarla görüşüb. Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəlik və konsulluqlarında fəaliyyət göstərəcək diplomatların təyinatları münasibətlə təbrik edib.

Nazir ölkəmiz üçün tarixi bir dövrdə həyata keçən bu təyinatın, ölkəmizin beynəlxalq müstəvidə layiqli şəkildə təmsilçiliyi baxımından hər bir diplomatın üzünə böyük məsuliyyət qoyduğunu qeyd edib və bu xüsusda diplomatlarımızın hərərfəli hazırlığının vacib olduğunu vurğulayıb.

C.Bayramov Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müəzzəf Azərbaycan Ordusunun qazandığı Qələbdən sonra bölgədə yaranmış yeni realiaqlar, ölkəmizin xarici siyasətinin bu realiaqlara

uyğun olaraq həyata keçirilməsi, Azərbaycanın maraqlarının beynəlxalq müstəvidə təmin edilməsi, diplomatların təmsilçiliyin vəzifələri və digər mövzular barədə diplomatlara ətraflı məlumat verib. Diplomatlarla geniş fikir mübadiləsi aparılan nazir onların suallarını cavablandırıb.

Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələri genişləndir

İyunun 7-də Milli Məclisin Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Əhliman Əmiraslanovun başçılığı ilə işçi qrupunun üzvləri Eldar İbrahimov, Məlahət İbrahimqızı, Fazil Mustafa, Eldar Quliyev, Ramin Məmmədov, Ağalar Vəliyev, Səttar Möhbəliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun dəvəti ilə Ankaraya səfərə yola düşəcəklər.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildiriblər ki, səfər çərçivəsində Azərbaycan parlamentinin nümayəndələri

TBM-də fəaliyyət göstərən bir sıra komitələrdə deputat həmkarları ilə görüşəcək, fikir və təcrübə mübadiləsi aparacaqlar.

Milli Məclis üzvlərinin Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Mustafa Şəntop, Türkiyənin XİN başçısı Məvlud Çavuşoğlu, təhsil naziri Ziya Selçuk, səhiyyə naziri Fahrettin Koca ilə də görüşlər nəzərdə tutulub. Görüşlərdə qarşılıqlı səfərlərin intensivləşdirilməsi, beynəlxalq qurumlar çərçivəsində əməkdaşlığın davam və inkişaf etdirilməsi və digər məsələlər müzakirə olunacaq. Səfər iyunun 11-də başa çatacaq.

Vətən müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksələn prokurorluğun sabiq əməkdaşının xatirəsi yad olunub

İyunun 5-i İkinci Qarabağ müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksələn Gəncə Şəhər Prokurorluğunun sabiq əməkdaşı Yüksəl Əlizadənin doğum günüdür.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, prokurorluq əməkdaşları şəhidin məzarını öhtürmə gələrek əziz xatirəsini əhdimlə yad edib, məzarı önünə əkil qoyub, tərül dəstələri düzüblər.

İlqar Əliyevin ailəsində dünyaya göz açıb.

Q. 2017-ci ildən Gəncə Şəhər Prokurorluğunda böyük müxtəssis vəzifəsində işləyib.

Ötən ilin iyulunda Tovuz döyüşləri zamanı könüllü şəkildə Səfərbərlik Xidmətinə müraciət edərək orduya yazılan Yüksəl Əlizadə 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsinə zamanı Xocavəndin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib.

Əhliman Əmiraslanovun başçılığı ilə işçi qrupunun üzvləri Eldar İbrahimov, Məlahət İbrahimqızı, Fazil Mustafa, Eldar Quliyev, Ramin Məmmədov, Ağalar Vəliyev, Səttar Möhbəliyev Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun dəvəti ilə Ankaraya səfərə yola düşəcəklər.

Ermənistan terror dövləti olduğunu növbəti dəfə nümayiş etdirdi

Əvvəlki 1-ci səh.

Təəssüf ki, Azərbaycan tərəfinin ATƏT-in Minsk qrupu ölkəmizə, həmçinin müxtəlif beynəlxalq təşkilatlara minə xəritələrinin verilməsi məsələsində Ermənistanın təzyiqlərinə qarşı erməni tərəfinin heç bir nəticə vermədi. Jurnalist hüquqlarının müdafiəsi qismində çıxış edən beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları hələ də susmağa davam edir! Azərbaycan xalqı müəzzəf xalqdır! Onun iradəsini sındırmaq və onu qorxutmaq qeyri-mümkündür! Helak olanların ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı veririk. Allah rəhmət eləsin! Məkanları cənnət olsun!

Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl Ermənistanın bir qrup hərbiçisi Kəlbəcər istiqamətində Azərbaycan ərazilərinə daxil olmaq yollarını minalanmasıla yəlməmiş təxribat törədərək hərbiçilərimiz tərəfindən saxlanılıblar. Bu hər daha göstərdi ki, Ermənistan tərəfi həm hərbi, həm də mülki şəxslərinin həyatına və təhlükəsizliyinə ciddi təhdid yaratmaqda davam edir, beləliklə, bölgədə vəziyyəti gərginləşdirir.

Ermənistanın 10 noyabr bayramından indiyə kimi minalanmış xəritələri özündə saxlaması və işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə törətmiş istədiyi təxribatlar bir daha bu ölkənin məkrli siyasətindən və çirkin niyyətindən xəbər verir. İndiyə qədər bəzi təşkilatlar hərbiçilərimiz tərəfindən ələ keçirilən erməni təxribatçılarının Ermənistanla qaytarılması ilə bağlı bəyanatlar səsləndirib. Amma təəssüf ki, həmin təşkilatlar Ermənistanın minalanmış ərazilərinin xəritəsini verməyə çağırırlar. Minalanmış xəritələrinin verilməsi ilə bağlı Ermənistanla hər hansı bir təzyiqlərin göstərilməsi, ayrı-ayrı təşkilatların bu ölkənin beynəlxalq öhdəlikləri kobud şəkildə pozmasına, o cümlədən minaların qəsdən basdırılması siyasətinə göz yumması günahsız insanların həyatını itirməsinə səbəb olur.

Bütövlükdə mülki insanların həlak olması ilə nəticələnən bu kimi hadisələr Ermənistanın faşizm ideologiyasına büründüyünü, terroru dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəltmədiyini bütün qabarlıqlı ilə təsdiq edir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Özbəkistanlı jurnalistlər Gəncədə şahidi olduqları erməni vandalizmi barədə yerli oxucuları məlumatlandırılıblar

Özbəkistanın "qalampir.uz" portalının əməkdaşları Feruza Najmiddinova və Kamoliddin Zaidov Azərbaycana səfərləri çərçivəsində Gəncəyə gedərək orada erməni vandalizminin şahidi olublar. AZƏRTAC xəbər verir ki, jurnalistlər Özbəkistana qayıtdıqdan sonra dərc etdikləri məqalədə özbək oxucuları ermənilərin mülki şəxslərə qarşı törətdikləri vəhşiliklər barədə məlumatlandırılıblar.

da var. Hücumlər zamanı şəhərin infrastrukturuna, yaşayış evlərinə, inzibati binalara, avtomobillərə ciddi ziyan dəyib.

Məqalədə Qarabağın tarixi, Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarının 30 ilə yaxın işğaldə saxlanması, zəbt olunan şəhər və kəndlərin yerlə yeksan edilməsi, məscidlərin, milli mədəni irsin dağıdılması haqqında özbək oxucularına ətraflı məlumat verilir.

Yazıda həmçinin 44 gün davam edən Vətən müharibəsi, Azərbaycan əsgərinin şücaəti, işğal altındakı torpaqların geri qaytarılması haqqında da zəngin məlumat var.

Bildirilib ki, Vətən müharibəsi dövründə Ermənistan silahlı qüvvələri Gəncəyə qadın olummuş ballistik raketlərlə dəfələrlə hücum edib, bu hücumların ikisi daha ağır fəsadlar törədib. Jurnalistlər qeyd ediblər ki, onlar səfər çərçivəsində ötən il oktyabrın 11-də və 17-də Gəncə şəhərinə atılan raketlərin nəticəsində dağılmış yerlərdə olublar. Materialda bildirilir ki, oktyabrın 11-də şəhərə gəncə yanısı raket hücumu nəticəsində 12 nəfər ölüb, 40 nəfərdən çox sakın yaralanıb. Növbəti raket hücumu zamanı isə 16 mülki şəxs həlak olub, 55 nəfər yaralanıb. Onların arasında uşaqlar

Azərbaycan ictimaiyyəti Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciət ünvanlayıb

Azərbaycan ictimaiyyəti Rusiyada 19 yaşlı azərbaycanlı Vəkil Abdullayevi qətlə yetirən yol polisi müfəttişi Aleksandr Qusevin azadlığa buraxılması ilə əlaqədar Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciət ünvanlayıb. AZƏRTAC müraciəti təqdim edir.

Azərbaycan ictimaiyyətinin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciəti

Möhtərəm Vladimir Vladimiroviç! Rusiya İstintaq Komitəsinin rəhbəri Aleksandr Bastrkinin tapşırığına əsasən Novosibirsk vilayəti Yol Hərəkəti Təhlükəsizliyi Baş Müfəttişliyinin böyük müfəttişi, 19 yaşlı azərbaycanlı Vəkil Abdullayevi ölümcül yaralamış Aleksandr Qusevin həbsdən azad edilməsi faktı Azərbaycan ictimaiyyətini dərinəndə hiddətləndirir.

Məlum olduğu kimi, bu hadisə mayın 28-də Moşkovo qəsəbəsi rayonunda baş verib. RF DİN-in versiyasına görə, yol patrul xidməti əməkdaşları içərisində zərərçəkmiş olduğu avtomobili sürəti aşdığına görə təqib edəndən sonra dayandırılıb. Asayış keşikçiləri hüquq pozanları qovub çatanada həmin maşındakı gənclər çıxıb qaçmağa başlayıblar. Lakin asayış keşikçiləri qaçanlardan birini tuta biliblər, bundan sonra əlbəyaxa döyüş başlanıb. Vəkil Abdullayev həmin gənclərin köməyinə gələndə polis işçisi Aleksandr Qusev onun başına atəş açıb.

Biz səlahiyyət həddini aşmış polis işçisinin həbsdən azad olunmasını təkzə cinayətin ört-basdır edilməsi və bəyənilməsi kimi deyil, həm də ksenofobiyanın əziyyət çəkənlərin təşviq edilməsi kimi qiymətləndiririk.

Biz Rusiya Federasiyasının ictimai palatasının üzvü, "Yedinaya Rossiya" partiyasından Dövlət Dumasına deputatlığa namizəd Mariya Butinani də həmin insanlar kateqoriyasına aid edirik. M.Butina neinki polisin hərəkətlərini bəyənib, hətta onun "xidmətə görə təltif olunmasını" təklif edib. Biz M.Butinanın sözlərdəki özümlü dəstə hesab etdiyimiz, ənənələrini, dilinə və mədəniyyətinə, beynəlmillətçilik, tolerantlıq ruhuna və Rusiyani həmişə məşğurlaşdırən mənəvi dəyərlərə hörmət və ehtiram bəslədiyimiz ölkədə ksenofobiyanın və dözümsüzlüyün təbliği kimi qiymətləndiririk. Azərbaycan ictimaiyyəti Mariya Butinanın Amerika həbsxanasında aldığı psixi zədələri əsas götürərək onunun başqa millətlərdən olan insanlarla psixoloji uyumsuzluğunun bu şəkildə təzahür etməsinə əlaqədar yanaşmağa hazır olardıq, yalnız bu şərtlə ki, o, həm güllələnmiş gəncin ailəsindən, həm də bütün Azərbaycan xalqından üzr istəsin.

Polisin hərəkətlərinə gəldikdə isə Azərbaycan ictimaiyyəti hüquq mühafizə orqanlarının Aleksandr Qusevin "gərəzi olmayan hərəkət" kimi təqdim etməyə çalışdıqları atəş açılması üçün heç bir səbəb görmür. Əlində silah tutmuş insanlardan kim inana bilər ki, həmin silah guya polisin "hayatına təhdid yaradan" "qanun pozucusuna" özü belə reaksiya verib? Bu hökmün sübatsız olmasının səbəbləri çoxdur. Məgər Vəkil Abdullayevin əlində tapanca olubmu? Qusev tərəfindən güllələnmiş gənc mehz nə ilə təhdid edirmiş? Heç nə ilə!

Sual olunur: bu cür itaətsizlik silahdan istifadə etməyə nə dərəcədə əsas verir? Tapançanın lüasi tamamilə müdafiəsiz olan gəncə qarşı yönəldilib. Şübhəsiz, bu hərəkətlər hüquqazidd olub.

Hörmətli Vladimir Vladimiroviç, biz hətta təsvür edə bilirik ki, buna oxşar bir hadisə bizdə, Azərbaycanda baş verməmiş olsaydı. Amma kim bilir, eger Qusev və Butinaya oxşar insanlar sabah nahaq yere günahsız insanların qanını tökməyə çağırın əcdadlarımızın mənəvi qanununu unudaraq dözümsüzlük və ksenofobiya ideologiyasını təbliğ edən insanların sıralarını genişləndirməyə başlasalar, onda nə olacaq? Dünya onuz da uçurum həddindədir, uçurma yuvarlanmaq riski altındadır. Elə isə "qusevələri", "butinaları" və "bastrkinləri" eməllərini diqqətsiz qoymağa dəyəirmi?

Bizim ölkəmizdə on milyondan çox insan yaşayır. Bu insanlar müxtəlif etnik, dil qruplarına və müxtəlif millətlərə mənsubudurlar. Onlar hamısı bu gün gərginlik içində diqqətə Sizdən ədalətli qərar gözləyir. Hesab edirik ki, Abdullayevin qətlə ilə bağlı bu çirkin əhvalatda əil olan insanlar ədalətli cəzalarını almalıdırlar.

1. Mixail Zabelin - Milli Məclisin deputatı, Azərbaycan Rus İcmasının sədri
2. Anastasiya Lavrina - Azərbaycan Rus İcmasının sədrinin müavini
3. Tural Gəncəliyev - Milli Məclisin deputatı

4. Sevil Mikayılova - Milli Məclisin deputatı
5. Arzu Nağıyev - Milli Məclisin deputatı
6. Hikmət Məmmədov - Milli Məclisin deputatı
7. Aydın Mirzəzadə - Milli Məclisin deputatı
8. Cavid Osmanov - Milli Məclisin deputatı
9. Bəxtiyar Sadiqov - Milli Məclisin deputatı, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru
10. Mirşahin Ağayev - "REAL TV"-nin rəhbəri
11. Əflatun Amaşov - Mətbuat Şurasının sədri
12. Elçin Sıxlı - Jurnalistlər Birliyinin sədri, "Ayna-Zerkalo" qəzetinin baş redaktoru
13. Rəşad Məcid - "525-ci qəzet" baş redaktoru, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi
14. Eynulla Fətullayev - "Haqqın.az" saytının baş redaktoru
15. Orxan Fikrətoğlu - müstəqil jurnalist
16. Murad Hüseynov - İTV-nin baş direktorunun müavini
17. Şakir Eminbəyli - "Rossiya-24" telekanalının Azərbaycandakı nümayəndəsi
18. Vüsalə Aboşova - "Azəri-Press" informasiya agentliyinin rəhbəri
19. Murad Əliyev - "Report" informasiya agentliyinin rəhbəri
20. Səadət Məmmədova - ATV rəhbərinin müşaviri
21. Emin Musəvi - "ASAN radio"-nun rəhbəri
22. Rəuf Arifoğlu - "Yeni Müsavat" qəzetinin baş redaktoru
23. Kəmalə Məmmədova - "1news.az" saytının baş redaktorunun müavini
24. Tofiq Abbasov - AzTV-nin siyasi icmalçısı
25. Vyacheslav Sapunov - blogger
26. Aynur Quliyeva - "Gündəlik Teleqraf" MMC-nin rəhbəri
27. Həmid Həmidov - "Global Media Group"un media direktoru
28. Ədalət Vərdiyev - hərbi şərhçi, blogger
29. Emil Mustafayev - "Minval.az" saytının baş redaktoru
30. Elçin Alioğlu - "Milli.az" saytının baş redaktoru
31. Vüsal Məmmədov - "Azvision.az" saytının baş redaktoru
32. Şakir Ağayev - "Novoye vremya" qəzetinin baş redaktoru
33. Araz Zeynalov - "Vesti.az" saytının rəhbəri
34. Yunis Uruco - AzTV-nin informasiya proqramları studiyasının direktor müavini
35. Namiq Mailov - "Region+" jurnalının baş redaktoru
36. Yeganə Hacıyeva - blogger
37. Rəuf Zeyni - Milli QHT-lər Forumunun prezidenti
38. Fatma Səttarova - Mühərribə və Əmək Vətəni, Respublika Mühərribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədri
39. Azər Allahverənov - "Avrasiya miqrasiya təşəbbüsləri platforması" İctimai Birliyinin sədri
40. Şəməstan Əlizamanlı - "Vətənpərvərlik təbliğinə dəstək" İctimai Birliyinin sədri
41. Umud Mirzəyev - "Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun rəhbəri
42. Novella Cəfəroğlu - hüquq müdafiəçisi, Dilərə Əliyəyə adına Azərbaycan Qadınlarının Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri
43. Səadət Bənəyərli - hüquq müdafiəçisi, "Beynəlxalq İnsan Haqları Cəmiyyətinin Azərbaycan Milli Bürosu" İctimai Birliyinin rəhbəri
44. Səltənət Qocamanlı - hüquq müdafiəçisi, "İnsan Haqlarının və Qanunçuluğun Müdafiəsi" İctimai Birliyinin rəhbəri
45. Əliməmməd Nuriyev - "Konstitusiyaya" Araşdırmalar Fondunun rəhbəri
46. Rulif Qonaqov - "Beynəlxalq Münasibətlərin Araşdırılması Mərkəzi" İctimai Birliyinin rəhbəri
47. Fəxrəddin Həsənzadə - Gənclər üçün Təhsil Mərkəzinin direktoru
48. Zaur Məmmədov - Bakı Politoloqlar Klubunun rəhbəri
49. Ramil İsgəndərli - "Hüquqi Təhlil və Araşdırmalar" İctimai Birliyinin rəhbəri
50. Şəlalə Həsənova - "İctimaiyyətlə Əlaqələrin İnkişafına Kömək" İctimai Birliyinin rəhbəri
51. Mehərrəm Zülfiqarı - "İctimai Problemlərin Tədqiqi Assosiasiyası" İctimai Birliyinin rəhbəri
52. Nüşabə Məmmədova - "Beynəlxalq Dialoq və İnkişaf Alyansı" İctimai Birliyinin rəhbəri.

Azərbaycandan olan Böyük Vətən müharibəsi veteranları Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciət göndərib

Azərbaycandan olan Böyük Vətən müharibəsi veteranları Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciət ünvanlayıblar. AZƏRTAC müraciəti təqdim edir.

Azərbaycandan olan Böyük Vətən müharibəsi veteranlarının Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə müraciəti

Möhtərəm Vladimir Vladimiroviç! Biz Böyük Vətən müharibəsi veteranları sovet ölkəsinin müstəqilliyi uğrunda çiyin-çiyinə vuruşmuşuq. Bu gün biz bütün çoxmillətli Rusiyanın veteranları ilə parçalanmağa deyil, birləşməyə yönəlməli beynəlmillət dəyərləri çiyin-çiyinə qorumağa hazırıq.

Hörmətli Vladimir Vladimiroviç, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Siz öz xalqlarınıza müraciət edərkən tez-tez deyirsiniz ki, biz birlikdə güclüyük. İndi biz "ayrı-ayrı mənzillərdə" yaşasaq da, qarşılaşdığımız təkzə cəhətdə yoldaşlarına münasibətdə deyil, bütün xoşməramlı insanlara - xeyirxahlıq və sülh, multikulturalizm, tolerantlıq, mənəvi və millətlərarası birlik ideallarını qorumağa həmişə hazır olanaqlara qarşı münasibətimizi hələ də qoruyub saxlarıq. Biz yalnız bu halda qüvvə ilə və həzırda ən müxtəlif çarları liberallar tərəfindən "yeni baxılmağa" məruz qalan ümumi dəyərlərimizin dağıdılmasına müqavimət göstərə bilirik.

Biz Sizə ümumi və etibarlı gələcək naminə, birlikdə qazandığımız və öz nəvə-nəticələrimiz üçün qoruyub saxlamağa borclu olduğumuz sülh üçün öld etdiklərimizin itirilməsinə yol verə bilməyəcəkdir müdrik siyasi xadim kimi müraciət edirik. İnanırıq ki, Rusiyada doğulmuş etnik azərbaycanlının - 19 yaşlı Vəkil Abdullayevin qətl hadisəsinin bütün iştirakçıları ali ədalət naminə qanunun tam ciddiyyəti üzrə cəzalandırılacaqlar. Eynilə qanunlara, ədalət anlayışına etinasızlıq göstərən Rusiya İstintaq Komitəsinin sədri Aleksandr Bastrkinin etdiyi kimi cəzasızlığa şərait yaradılarda da. Yol Hərəkətinin Təhlükəsizliyi Baş Müfəttişliyinin əməkdaşı, həmin gəncin gicgahına atəş açmış Aleksandr Qusev Bastrkinin göstərişi ilə azadlığa buraxılıb. Biz müharibədə olmuşuq və döyüşdə dostlarımızı itirmişik. Lakin biz orada, müharibədə kimin özümlüyük, kimin yad olduğunu bilirik. Biz öz cəhbə dostlarımızı heç vaxt milli mənsubiyyətə görə özümlüyükülərə və yadırlara bilməmişik. Ona görə ki, biz hamımız birlikdə güc idirik.

Bu gün "Yedinaya Rossiya" partiyasının nümayəndəsi, üstəlik, RF İctimai Palatasının üzvü və yuxarıda adı çəkilən partiyadan Dövlət Dumasına deputatlığa namizəd olan Mariya Butina kimilər, görünür, yalnız milli mənsubiyyətə görə "özünükləri" daqiq müəyyən edirlər. Bizim belə düşünməyimizə əsas verən onun bu sözləridir ki, A.Qusevi belə hərəkətlərinə görə neinki həbs etmək olmaz, hətta onu təltif etmək lazımdır. Belə çıxır ki, 19 yaşlı gəncin qətlə yetirilməsinə görə kimisə təltif etmək lazımdır? Məgər o, tanka minib səhərə daxil olub və ağına-bozuna baxmadan hamıya atəş açıb? Yox. Onu, silahsız gənci avtomobilin üstünə sıxıb və guya təsadüfən tabel silahının təyiniyi basıblar! Bu, nə deməkdir? Butina insanları arasında ayrı-seçkiliyə, onları milli mənsubiyyətinə görə cəzalandırmağa çağırır? Rusiyada gəlmələri divan tutmağa çağırır? Məgər onun belə bəyanatları etməyə haqqı var? Biz belə fərd edə bilirik ki, Butina gənclər, noticə çıxarmağa tələsib. Amma hər halda, bu sözlər deyilib! Özü də necə deyilib?! Arxasında qüvvə dayanan insana xas olan sət əminliklə. Bu, hansı qüvvədir?

Hörmətli Vladimir Vladimiroviç! Biz müharibədə olmuşuq, hər gün ölümün gözünün içinə baxmışıq. Biz mürəkkəb həyat sürmüşük və bu həyat belə deməyə haqq verir ki, həmin insidentə görə na-

rahat olaq... Biz bu həyatda çox şeylər görmüş əhli insanlarıq. Biz bu dünyadan belə bir fikirli getmək istəmirik ki, qazandıqlarımız heç olub. Lakin nə qədər ki, biz sağdıq, dünyamızı qoruyub saxlamaq üçün əlimizdən gələni etməliyik. Bu işə bizim hər birimizdən əslidir.

Biz Sizdən ədalətliyyətinizə, vaxtilə ortaq ölkəniz və ortaq idəalların bizə bəxş etdiyi bütün dəyərləri qiymətləndirməyi və yadda saxlamağı bacaran Azərbaycan xalqına xeyirxah münasibətlinizə inanırıq.

Azərbaycan Respublikası Mühərribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının üzvləri:

1. Səttarova Fatma Hüseyn qızı
2. Quliyev Məmməd Salman oğlu
3. Abdullayeva Natalya Borisovna
4. Yermakov Yurik Vladimiroviç
5. Ramazanov Nazim Tağı oğlu
6. Xarkovskaya Anna Qordəyevna
7. Belikov Aleksandr Vasilyeviç
8. Abdullayev Səfər İbad oğlu
9. Səriyev Qara Ali oğlu
10. Timpenko İvan İvanoviç
11. Əmərov Qafilan İslam oğlu
12. İsgəndərov Ağababə Qanbəli oğlu
13. Vyuçin Mixail Daniloviç
14. Kravtsova Anna Petrovna
15. Mürsəlova Xasay Bayram oğlu
16. Həsənov Tamilyxa Abbas oğlu
17. Əliyev Əli Hüseyn oğlu
18. Baxışov Seyfulla Abdulla oğlu
19. Nəbiyev Dəməd Məcid oğlu
20. Dadaşov Azər Tağı oğlu
21. Qasimova Valentina Mixaylovna
22. Qaziyeva Tacirə Həmid qızı
23. İsababayeva Həcər Müştəq qızı
24. Resulova Zinaida İliniçna
25. Frunze Natalya Artyomovna

Azərbaycan Rus İcması Vəkil Abdullayevin ölümü ilə bağlı bəyanatla çıxış edib

İyunun 5-də Azərbaycan Rus İcmasının sədri, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı Mixail Zabelin Vəkil Abdullayevin ölümü ilə bağlı bəyanatla çıxış edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, bəyanatda deyilir: "Azərbaycan Rus İcması Rusiya Federasiyasının Novosi-

birsk vilayətində 19 yaşlı azərbaycanlı Vəkil Abdullayevin güllələnməsi ilə nəticələnmiş faciəli hadisəyə görə dərin narahatlığımı bildirir. Azərbaycan Rus İcması, respublika ictimaiyyəti belə hesab edə bilirdi ki, faciəli hadisə təsadüf nəticəsində baş verib, lakin, eger Rusiya Federasiyası İctimai Palatasının üzvü, "Yedinaya Rossiya" partiyasından RF Dövlət Dumasına deputatlığa namizəd Mariya Butinanın polis

işçisinin cinayətkar əməllərinə haqq qazandıran, Rusiya ictimaiyyətini istintaq orqanlarına təzyiqlə göstərməyə məcbur etmək məqsədilə millətlərarası ayrı-seçkililiyi qızdıraraq təxribatçı sözləri ölməyəsdi, biz əmin olardıq ki, Rusiyanın istintaq orqanları bu faciəni hertərəfli araşdıracaq və polis işçisi - baş leytenant A.Qusevə layiqli cəzasını alacaq. Mariya Butinanın sözləri bizə - beynəlmillət, multikultural

Azərbaycan cəmiyyətində yaşayan rus vətəndaşlarına açıq-aşkar millətçilik və şovinizm təsiri başlıqladı. Respublikanın 120 minlik rus əhalisini təmsil edən Azərbaycan Rus İcması M.Butinanın təxribatçı bəyanatlarına qəti etirazını bildirir. Biz əminik ki, "Yedinaya Rossiya" partiyasının və Rusiya Federasiyası İctimai Palatasının rəhbərliyi öz nümayəndəsinin millətçi fikirlərinə prinsipial

qiymət verəcək və hesab edirik ki, Rusiya Federasiyasının mötəbər orqanlarında belə bir insana yer olmamalıdır. Azərbaycan Rus İcması ümidvar olduğunu bildirir ki, Rusiya ictimaiyyəti, ölkə parlamenti və hökumət millətlərarası sülhün qorunub saxlanılması üçün zəruri tədbirlər görəcək. Biz əminik ki, iki xalq arasında darın köklərə malik ənənəvi dostluq və qarşılıqlı əlaqələri bundan sonra da genişləndirəcək".

Odlar ölkəsində Sürət zirvəsində

Övvəl 1-ci səh.

54 ölkədən 3000-dən çox idmançının iştirak etdiyi yarışlarda Azərbaycan atletləri 75-i qızıl, 50-si gümüş, 37-si bürünc omlaqla 162 medal qazanaraq birinci yeri tutdular. İslam dünyasının ən nüfuzlu idman yarışında iştirak edən əcnəbi atletlər, qonaqlar Azərbaycanla tanış oldular, ölkəmizin uğurlu inkişaf yolu keçdiyini gözləri ilə gördülər.

2019-cu il mayın 29-da isə Bakı qitənin nüfuzlu klub turnirlərindən olan UEFA Avropa Liqasının finalına evsahibliyi etdi. Bakı Olimpiya Stadionunda keçirilmiş helledici matçda İngiltərənin "Çelsi" və "Arsenal" komandaları üzə gəldilər. 4:1 hesabı ilə qələbə qazanan "Çelsi" UEFA Avropa Liqasının 2018-2019-cu il mövsümünün qalibi oldu.

Final oyununu tələb olunan səviyyədə keçirmək üçün yerli təşkilat komitəsi nəzərdə tutulan bütün işləri vaxtılı-vaxtında icra etmiş, üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmişdi. Bakıya gəlmiş azarkeşlər helledici matçın ən müasir arenada keçirildiyini qeyd etməklə yanaşı, Azərbaycan xalqının səmimiyyətinə və qonaqpərvərliyinə, paytaxtın və bütövlükdə ölkənin sürətli inkişafına heyran qaldıqlarını bildirdilər.

Yüksək təşkilatçılıq səviyyəsi

Azərbaycan Qran-prisinin üç gün davam etməsinə baxmayaraq, Bakıda uzun müddətdir bu idman hadisəsinin ab-havası yaşanır. Hazırlıq işləri aylar öncə başlayıb və əsas məqsəd "Formula-1" in cari mövsümdə 6-cı mərhələsi olan Azərbaycan Qran-prisini layiqincə təşkil etmək, ideal evsahibliyi nümunəsini ortaya qoymaqdır. Fərəhli halda ki, Beynəlxalq Avtomobil Federasiyasının nümayəndələri, həmçinin yarışın iştirak edən pilotlar aparılan hazırlıq işlərini yüksək qiymətləndiriblər.

Beləliklə, bu günlərdə ölkəmizə təşrif gətirmiş media nümayəndələri, televiziya vasitə-

Azərbaycan növbəti beynəlxalq idman tədbirini yüksək səviyyədə keçirir

silə yarış izləyən yüz milyonlarla tamaşaçı Azərbaycanın yüksək evsahibliyinin şahidi olur. Tək yarışın keçirilməsi deyil, media nümayəndələrinin, "Formula-1" komandalının üzvlərinin ölkəmizlə, milli dəyərlərimizlə tanışlığı, şəhərimizdə

olduğu günlərdə vaxtlarını səmərəli keçirmələri üçün yaradılan şərait və sair Azərbaycanın mükəmməl evsahibliyi nümunəsinin ayrı-ayrı detallarıdır. Beləliklə, Azərbaycan yüksək təşkilatçılıq ənənəsinə bu dəfə də sadıqdır.

"Formula-1" dünyada geniş tamaşaçı auditoriyasına malikdir və izlənmə sayına görə yalnız Yay Olimpiya Oyunlarından, futbol üzrə dünya çempionatından geri qalır. Daha çox sürət həvəskarlarının maraq dairəsində olan "Formula-1" Qran-priəri ilk vaxtlar an-

caq Avropa ölkələrində keçirilirdi, hazırda bütün dünyanı əhatə edir. Yarışları Beynəlxalq Avtomobil Federasiyası (FIA) keçirir. 1904-cü ildə Parisdə yaradılan federasiya avtomobil idmanı üzrə təşkil olunan bütün növ yarış və tədbirlərə cavabdehdir.

Xatırladaq ki, "Formula-1" üzrə ilk rəsmi dünya çempionatı 1950-ci il mayın 13-də İngiltərənin Silverstone trekinde təşkil olunub. Britaniya kral ailəsinin də maraqla izlədiyi turmdə 21 bolid qələbə uğrunda mübarizə aparıb. Həm təsnifat, həm də əsas mərhələdə fi-

niş xəttinə birinci çatan "Alfa Romeo"nun italyalı pilotu Cüppe Nino Farina "Formula-1" yarışının ilk qalibi kimi tarixə düşüb.

Bakıda yeniilik marağı bir qədər də artırır

"Formula-1" yarışlarında Azərbaycan beş il öncə dünya çempionatının Bakı mərhələsində yeniilik təbiiq etmişdi. Bu, sıralama turları ilə bağlı idi. Övvəlki qaydalara görə, 18 dəqiqə davam edən birinci və 15 dəqiqəlik ikinci seansların nəticələrinə əsasən ən pis nəticə göstərən 6 pilot mübarizədən kənarlaşdırılırdı, 10 pilot isə 12 dəqiqəlik üçüncü seansdakı göstəricilərə görə yarışa çıxırdı.

Yeni qaydalarda isə seansın sonunda yox, hər 90 saniyədən bir ən yavaş pilotun mübarizəni dayandırması nəzərdə tutulur. "Formula-1" mütəxəssislərinin fikrincə, bu yeniilik həyəcanı bir qədər də artırır.

Yada salmaq ki, 2019-cu ildə paytaxtımızda keçirilmiş "Formula-1" üzrə dünya çempionatının 4-cü mərhələsi olan Azərbaycan Qran-prisində ən məşhur 20 pilot 10 komandanın tərkibində 6 kilometr məsafədə ibarət 51 dövrəlik mərhələnin qalibi uğrunda yarışmışdı. Maraqlı və gərgin keçən yarışın yekununda "Mercedes" komandasının üzvü Valtteri Bottas 1 saat 31 dəqiqə 52,942 saniyəlik nəticə ilə "Formula-1" SOCAR Azərbaycan Qran-prisinin qalibi olmuşdu. İkinci yeri "Mercedes" komandasının digər üzvü Lyuis Hamilton, üçüncü yeri isə "Ferrari"nin sürücüsü Sebastian Fettel tutmuşdular. Ötən il isə pandemiya ucbatından dünya çempionatının Azərbaycan mərhələsi ləğv olunmuşdu.

Şübhə yoxdur ki, bu il "Formula-1" kimi mötəbər idman tədbirinin Bakıda təşkil irimiyyəsi tur-nirlərin keçirilməsində Azərbaycanın malik olduğu potensialı növbəti dəfə nümayiş etdirəcək, ölkəmizin beynəlxalq idman aləmində nüfuzunun artmasını təmin edəcəkdir.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Şarl Leklerin idarə etdiyi bolid yeni sürət qutusu ilə təchiz olunub

"Ferrari" komandasının pilotu Şarl Leklerin idarə etdiyi bolid "Formula-1" Azərbaycan Qran-prisində yeni sürət qutusu ilə təchiz olunub. Belə ki, Monakoda seçmə mərhələdə baş vermiş qezadan sonra sürücünün avtomobilindəki sürət qutusunun zədələnmədiyi məlum olsa da, bolidi qaytararaq onu yeniləməyi qərara alıb.

Monakolu pilotun bolidinin sürət qutusunun dəyişdirilməsi ilə əlaqədar "Formula-1" tərəfindən hər hansı cərimə təbiiq olunmayacaq.

"Mercedes" Bakıda "Red Bull"a qarşı protest qaldıra bilər

2016-cı il "Formula-1" yarışının çempionu Niko Rosberg avstriyalılara məxsus bolidin qanadının "öylən" olması səbəbindən "Mercedes" ilə "Red Bull" arasında yaranan münaqişə barədə fikrini bildirib. "GrandPX.news" saytı N.Rosberqin bu sözlərini sitat gətirir: "Eşitdiyimə görə, Toto Volf ("Mercedes" komandasının rəhbəri) "Red Bull" ilə deyil, "Ferrari" ilə mübarizə aparmağa üstünlük verdiyini söyləyib. Bu, onun tərəfindən heç də yaxşı səslənmir.

Toto "Red Bull"un rəhbəri Kristian Horner barədə heç də yaxşı fikirdə deyil. Zənnimcə, biz heqiqətdən də "Mercedes" ilə "Red Bull" arasında baş verənləri görə biləcəyik. Hər şey "Mercedes" in "Red Bull"un arxa qanadına dair qəti etirazını bildirib-bildirməyəcəyindən asılıdır. Toto artıq bunu etmək niyyətində olduğunu söyləyib və bu, Bakıda təşkil olunacaq növbəti yürüşdə baş verə bilər. Bu, "Formula-1" üçün mühüm mövzudur. Fikrimcə, eger Volf bu addımı atarsa, o halda "Red Bull" da buna laqeyd qalmayacaq".

Lekler və Hamilton ilk iki pillədə qərarlaşdıblar

"Formula-1" Azərbaycan Qran-prisinin sıralanma turu başa çatıb. "Ferrari" və "Mercedes" komandalının pilotları Şarl Lekler və Luis Hamilton ilk iki pillədə qərarlaşdıblar. Ş.Lekler 1 dəqiqə 41,218, L.Hamilton isə 1 dəqiqə 41,450 saniyəlik nəticə göstəriblər. "Red Bull Racing" in pilotu Maks Ferstappen (1 dəqiqə 41,563 saniyə) üçüncü yerdə qərarlaşdıblar.

Gərgin idman mübarizəsinin yaşandığı "Formula-1" Azərbaycan Qran-

prisinin sıralanma turunda bir neçə qəza baş verib. Belə ki, "Aston Martin" komandasının pilotu Lans Stroll 15-ci döngədən çıxarkən bolidi səddə çırpılıb. Təkəri zədələnən kanadalı pilotun bolidi yararsız hala düşüb. Növbəti qəza da 15-ci döngədə baş verib. Bu dəfə "Alfa Romeo"nun üzvü Antonio Covinatsi sürəti tənzimləyib bilməyərək qoruyucu səddə toqquşub. Qeyd edək ki, sıralanma turunun nəticələrinə əsasən, bu gün keçiriləcək əsas yarışda pilotların düzülüşü müəyyənleşib.

Ferstappen əsas yarışda qələbəyə ümidlidir

"Red Bull Racing" komandasının pilotu Maks Ferstappen mediaya açıqlamasında deyib ki, Bakıda əsas məsələ iyunun 6-da keçiriləcək yarışda necə çıxış etməkdir.

Paytaxtımızdakı sıralanma turunda üçüncü yeri tutan Ferstappen qalib gəlmək üçün əlindən gələni əsirgəməyəcəyini diqqətə çatdırıb: "Düzünü desəm, çətin sıralanma turu idi. Lakin əlimizdən heç nə gəlmir. Üçüncü olduq. Bolidimiz yaxşı idi və üçüncü sərbəst yürüşlərdən sonra yaxşı qayıtdıq. Hər şey qaydasında gedirdi. Amma son seansda qəza olması bizə problem yaratdı. Şəhər tipli traslarda belə hallar çox olur. Təbii ki, bir az da öndən başlamaq istərdik, lakin sabah hər şey ola bilər. Sıralanma turunda gördüyünüz kimi, hər şey mümkündür. Belə əsas yarış günündə yenə qəzalar olar. Ümid edirəm ki, yaxşı start alaram və sonra görək nə olur. Luislə mübarizəyə hazırım".

Jüri Vips "Formula-2" də ikinci sprint yürüşündə 1-ci oldu

"Hitech Grand Prix" komandasının pilotu Jüri Vips Bakıda "Formula-2" yarışlarının ikinci sprint yürüşünün qalibi olub. "Charouz Racing System" in üzvü David Bekmann yarışın ikinci, Cehan Daruvala ("Carlin") isə üçüncü sırada tamamlayıblar.

Daha sonra "Formula-2" yarışının sıralanma turu keçirilib. "Hitech Grand Prix" komandasının pilotu Liam Layson sıralanma turunun qalibi olub. L.Laysonun komanda yoldaşı Jüri Vips ikinci, "Prema Racing" komandasının pilotu Oskar Piastrı isə üçüncü pillədə qərarlaşdıblar.

Sinqapur Qran-prisi ləğv edildi

Sinqapur Qran-prisi ləğv edilmişdir. "Formula-1" in rəhbərliyi və yerli hakimiyyət orqanları razılaşmışdır ki, COVID-19 infeksiyası ilə əlaqədar təbiiq olunan məhdudiyetlər üzündən yarışın keçirilməsi mümkün deyil.

Küçə trasında keçirilməli olan yarış oktyabrın 3-ə planlaşdırılmışdı, amma dalbadal ikinci il baş tutmayacaq. Bunun əvəzinə yarış Türkiyə, Çin və ya ABŞ-da keçiriləcək.

Qran-prinin promouteri Kolin Sin bildirmişdir ki, azarkeşlər "Formula-1" in Sinqapur mərhələsini səbirsizliklə gözləyirdilər: "Ar-arda iki ləğv qərarı qəbul etmək olduqca çətin idi, amma ölkədə kütləvi tədbirlərə qoyulmuş məhdudiyetlər səbəbindən seçimiz olmadı". O, əlavə etmişdir ki, "bela bir şəraitdə tamaşaçıların, podratçuların, köntülülərin və işçilərin sağlamlığına və təhlükəsizliyinə zəmanət vermək mümkün deyil, çünki təhlükəsizlik başlıca prioritetimizdir".

"Formula-1" in nümayəndəsi də vəziyyətə münasibət bildirmişdir: "Belə qeyri-sabit zamanda bütün promouterlərlə işi davam etdiririk. Lazım gəlsə, mərhələləri əvəzləmək üçün kifayət qədər variantımız var".

"Formula-2": Birinci sprint yürüşünün qalibi məlum oldu

İyunun 5-də Bakıda "Formula-2" yarışlarının birinci sprint yürüşünün qalibi müəyyənleşib.

Yarışda hər biri iki pilotla təmsil olunan 11 komanda birincilik uğrunda mübarizə aparıb. Pilotlar Bakı şəhər halqasında 21 dövrə vurublar. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən yarışda "Prema Racing" komandasının rusiyalı pilotu Robert Svartsman birinci olub. "Carlin" komandasının üzvü Dan Tikturn yarışın ikinci, "UNI-Virtuosi"nin pilotu Guanyu Zhou isə üçüncü yerləri tutublar.

Vətən deyəndə...

● Qarabağ Azərbaycandır!**● Şahidlər ölməz, Vətən bölünməz!**

Nişan üzüyü boxçada qaldı

Şahidlər xiyabanında bir igid uyuyur. Bu qəhrəman Ermənistanın Hamamlı mahalının Spıtak rayonunun Saral kəndində 1970-ci ildə doğulmuş Əsəd Cəlal oğlu Əhmədovdur. Müəllim ailəsində uşaqlığı keçən, gələcəyə əhd-pəymən bağlayan, lakin arzuları ürəyində qalan, marmər daşlarda heykələ dönüb əbədiyyətə qovuşan Əsəd Əhmədov haqqında fikirlərimi hekayə halında cəmləşdirməyə çalışdım. Onun haqqında məlumatları tək bacısı olan məktəbimizin müəllimi Afidə Əhmədovadan aldım.

Əsəd dünyaya göz açanda tale onun ömrü kitabına acı bir kədər yazmış. Bu qəhrəman oğul Daşdəmirilər tayfasından olan Qaçaq Bəkirin nəslindəndir. Atalar gözəl deyib: "Ot kökü üstə bitir." Belə ki, Bəkir Qurban oğlu çar Rusiyası dövründə qaçaqçılıq edib şöhrətlənmişdir. Həmin vaxt bir erməni ilə arasında münaqişə olur və zoğal çubuğu ilə onu məhv edir. Bəli, tarix təkrar olunur.

Mənim üçün ağılama, Ana, şahid olmuşam. Ürəyimi dağılama, Haqq şahid olmuşam.

Əsəd Əhmədov ziyalı ailəsində böyümüş, kənddə nüfuz qazanmış atası Cəlal müəllimləndən dərslər almışdır. Ailənin beşinci övladı olan Əsəd orta məktəbdə oxuyarkən davranışı, bililiyi ilə hamıdan seçilirdi.

1988-ci ildə Spıtak rayonunda zəlzələ baş verir. Həmin vaxt oradan köçürülənlərdən biri də Cəlal müəllimin ailəsi olur. Bakıya pənah gətirən Əsəd 5 nömrəli texniki-peşə məktəbində elektrik peşəsinə yiyələnir. 1989-cu ildə Sovet Ordusu sıralarında Almaniyada hərbi xidmət keçir. Xidmətdən sonra Milli Orduya üzv yazılır. 1992-ci ildə Xocalı faciəsindən sarsılan Əsəd cəbhəyə yola düşür. Həmin vaxt Şuşanın Zarıslı, Tuşsu, Salatıkənd yaşayış məntəqələri uğrunda döyüşlərdə fəal iştirak edərək onlarca erməni quldurunu məhv edir. Ölümdən qorxmayan Əsədin həyat yolu kimi, döyüş yolu da qısa olur.

Alın yazısı deyilən bir həqiqət var. Alınına nə yazılıbsa, o da əlindədir. Şəhidlik də alın yazısıdır.

Vətənpərvərlik ailədən başlayır. Simuzer ananın, Cəlal müəllimin tərbiyəsi buna bariz nümunədir. Əsəd qəhrəmanlığı Böyük Vətən müharibəsi illərində həlak olmuş, adları Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasında yer almış emiləri Veysel və Rəsul Əhmədovlardan öyrənmişdir.

Cəlal müəllim ailədə 5 igid oğul, 1 qız övladı böyümüşdü. Qardaşı Qarabağ qazisi kapitan İntiqam Əhmədov da bu il dünyasını dəyişmişdi. Bir ailəyə 2 zərbə vurulmuşdu.

Əsədin vətənpərvərliyi haqqında sinif müəllimi Aslan müəllim və sinif rəhbəri Şahbənəy müəllim danışarkən onun yenicən orduya getməsinə rayonumuzdan 15 nəfərin, kəndimizdən isə 3 nəfərin qətlə yetirildiyini əsas gətirirdilər. Anası Simuzer ana bir dəfə onun əlini yaraalandığını görüb narahat olanda o, deyir: "Qəm yemə, anal Ələlimin yaralanması nə böyük şeydir?"

Həmin vaxt o, bacısı Afidəni qızıl mağazasına apararaq bir nişan üzüyü və sırğa alır: "Bacı, saxla, erməniləri qovan kimi bilirsən de..." Gəndə atası Cəlal müəllimə deyir: "Ölsəm, qəhrəman kimi öləcəyəm, girov düşməyimi ağılına belə gətirmə."

Sən demə, insan öz qısa ömrü ilə bütün bir ömür yaşaya bilmiş və ölümdən yüksəkədə dayanan bir zirvəyə qalxarmış. Bəli, Əsəd də şərəfli ölümlə əbədi ölümsüzlüyə qovuşdu.

İyulun 31-i onun son döyüşü oldu. Qarabaya və Kətik yaşayış məntəqələrinin azad edilməsində düşmən onu qana boyadı. O, gəzib doymadığı Dalıdağı, Kərim bulağı, Pəmbək çayını, dostları və nişan göndərəcə-

İsti yay günlərinin birində Əhmədovlar ailəsinin qapısı təlaşla döyüldü. Hərbi paltarlı şəxslər çətin də olsa, ölüm xəbərini onlara çatdırdılar. Bacısı Afidə hönkürək "Nişan üzüyü boxçada, arzun ürəyində qaldı, qar-dağ!" dedi.

Əsəd, Vətən oğlu, sən şəhidlik qismətinlə müqəddəsliyə qovuşdun. Anadan olduğun ayda da əbədiyyətə qovuşdun. Nişan üzüyün gözdağı oldu Simuzer anaya, Afidə bacıya, Cəlal ataya. Adını gizli saxladığın bir gözəl bəxt ulduzu beləcə söndü. Cəlal kişi sənin yoxluğuna döza bilmədi, aramızdan vaxtsız getdi. Simuzer ana isə hər qapı açılıb örtüləndə baxır, bir oğul yolu gözleyir: "Başını uca tut, ana, sənin oğlun Vətən, torpaq uğrunda şəhid olub".

Bələcə, bir ömür də soldu. İki gəncin taleyi yarımqıç qaldı. Vətən eşqi səni Cəlal müəlliməndən, Simuzer anadan alıb el-obaya, Azərbaycana oğul elədi. Vətən oğlu isə heç zaman unudulmur.

5 fevral 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti sənə "Milli Qəhrəman" fəxri adı verdi. Simuzer anaya vətənpərvər oğul tərbiyə etdiyinə görə "Mehriban ana" medalı təqdim edildi.

Şahidlər xiyabanında məzarının qara lentisi üzərində belə bir ürəkdağlayan sözər yazılmışdır: "Ölümünə inanmıram, Əsəd! Mən səni dəlicəsinə sevirəm, sevirəm, sevəcəyəm də. Sonu necə olacaq bilmirəm..."

Yağın ki, bu sətirlər adını gizli saxladığın el qızının sənə son sözləri idi.

Bakının Yasamal rayonunda bir küçə və 308 nömrəli məktəb Əsəd Əhmədovun adını daşıyır. Torpağı vətənəşdirən oğullar adlarını da əbədləşdirirlər.

Kaş yaşayıb Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uşağqorən siyasəti ilə bu müharibədə necə qalib olduğumuzu görüydün.

44 günlük müharibədən zəfərlə çıxmağımız hamını sevindirirdi. Bu sevinc payı sizə də çatır, çünki qələbənizi ilk dəfə sizlər gəlmisiniz.

Rahat yatın, elin qəhrəman oğulları, torpaqlarımız işğaldan azad olunub və sükan xalqın yeganə etibar etdiyi, məğrur sərkərdəmiz İlham Əliyevdədir.

Ümid edirik ki, bundan sonra da Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında qədim Azərbaycan torpaqları olan Zəngəzur, Göyçə, İrəvan mahalları da işğaldan azad olunacaqdır.

Nazilə ƏLİYEVƏ,
Bakı şəhər 177 nömrəli tam orta məktəbin ədəbiyyat müəllimi

İki əsrlik tariximizin şanlı Qələbəsi

Təcavüzkar Ermənistan Azərbaycannın qədim yurd yeri, zəngin mədəniyyət məbədi sayılan Qarabağda zaman-zaman qanlı müharibələr törətmiş, etnik təmizləmə siyasəti aparmış, xalqımızın əzəli dədə-baba torpaqlarını işğala məruz qoymuşdur.

Mədəni, sivil, əlaqəli dəyərləri yüksək olan xalqlar tarixi boyu istilani, işğalçılığı, müharibəni heç vaxt dəstəkləməyiblər. Azərbaycan da həmişə sülh missiyasını yerinə yetirib, münasib şəraitlərdən qaçaraq əmin-amanlığın tərəfdarı olub. Ancaq tariximiz səhifələndikcə görürük ki, təcavüzkar, qəsbkar qonşularımız hər zaman bizə qarşı soyqırım törətmiş, dinc, əliyalın insanlara qarşı amansızlıq nümayiş etdirmişlər. Məhz yaxın keçmişimizdə işğalçılıqla əldə etdikləri torpaqlarımızdan nə xoşluqla çəkilmək istəyiblər, nə də beynəlxalq hüquqa məhəl qoymurlar. Azərbaycan dövləti torpaqları işğala məruz qaldığı vaxtdan hər zaman faşist xislətli erməniləri sülhə, barışa dəvət edib. Ancaq heç zaman ermənilər mənfur niyyətlərindən çəkinməyiblər. Hər bir səbrin isə həddi-hüdudu olur. Azadlıq uğrunda hər cür müharibə müqəddəs hesab edilirdi. Azərbaycanın aparıcı bu müqəddəs Vətən müharibəsində Qələbə ilə bitməsi də tarixi zərurət idi. Bütün dünya gördü ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt məğlubiyətlə barışmayıb və hər zaman olduğu kimi, öz əmalına qovuşub.

Prezident İlham Əliyevin son 18 ildə həyata keçirdiyi qətiyyətli siyasət, güclü dövlət və ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olmasının ən başlıca səbəbi oldu. Müzəffər Ordumuz Azərbaycan xalqının tarixinə ən şanlı, şərəfli və qürurverici səhifəsini yazdı. Ordumuzun işğalçı erməni ordusuna qarşı apardığı 44 günlük müharibə milli şüurun, xalq və ordu birliyinin təcəssümünə çevrildi. Hər kəs qarabağlı oldu həmin günlərdə. İllərlə yaşadıqımız ağır-acılar bir anda çəsinə çevrildi. Xalqımızın ölməkdə olan ümidləri bir qığılcımdan alov aldı. "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi" ifadəsi öz aktuallığını itirirək, san-

ki ermənilərin iblisləşmiş siyasətinə birdəfəlik son qoydu. Azərbaycan əsəri beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında ATƏT-in Minsk qrupunun 28 illik yarıtmaz fəaliyyətinə xitam verərək tarixi ədalətə bərpə etdi. "Mən artıq qaçqın deyiləm" sözlərini eşitməklə sanki dünyanın ən xoşbəxt insanı oldum. Yaşadığım həmin anları inanıram ki, hər bir qarabağlı üçün xoşbəxtlik kredo su sayılır.

Xalqların dünyada nüfuzunu artırma yalnız onların maddi-mədəni sərvətləri deyil, həm də mütərəqqi ideyaları ilə tarixi proseslərə mühüm təsir göstərən xüsusiyyətləridir. Onların seçdiyi yol milli inkişaf strategiyasının əsasında dayanır və təmsil etdikləri ölkələrin dünya birliyinə özünə yalın ilə tarixi proseslərə mühüm təsir göstərən xüsusiyyətləridir. Onların seçdiyi yol milli inkişaf strategiyasının əsasında dayanır və təmsil etdikləri ölkələrin dünya birliyinə özünə yalın ilə tarixi proseslərə mühüm təsir göstərən xüsusiyyətləridir. Onların seçdiyi yol milli inkişaf strategiyasının əsasında dayanır və təmsil etdikləri ölkələrin dünya birliyinə özünə yalın ilə tarixi proseslərə mühüm təsir göstərən xüsusiyyətləridir.

Nəhayət, işğaldan azad edilən Qarabağı dünya tanıdı. Gördü ki, bu torpaqlar ermənilərə çox yaddır, onlar dünya üçün təhlükədən başqa bir şey deyilirdi. Hətta böyük miqyaslı əraziləri minalamaqla da onlar dinc insanların qanına susayır, ölümünə səbəb olurlar.

İqtisadi layihələrin sürətlə reallaşmasına mane olan minalanmış ərazilərin xərtilərini verməkdən belə imtina etməklə ermənilər özlərini insanlığa qarşı necə iyrenc olduqlarını bəşəriyyətə bir daha sübut etdilər. Lakin biz - o torpaqların gerçək sahibləri qoynunda bəslədiyimiz ləl-cavahirat isə 28 il işğal altında olan torpaqlarımızın, Füzulinin, Cəbrayılın, Qubadının, xüsusilə siyasi və strateji əhəmiyyət daşıyan, Qarabağın incisi sayılan Şuşa şəhərinin hərbi döyüşlərə azad edilməsi, təbiətin canlı muzeyi sayılan doğma Kəlbəcərimizin, Laçınımızın və Ağdamımızın döyüşsüz boşaldılması oldu. Beləliklə, Azər-

baycan son 2 əsrlik tarixində ilk dəfədir ki, müharibədən ərazi itkisi ilə yox, ərazi bütövlüyünü bərpa edərək cıxdı xalqın özünə inamını qaytardı. Bu Qələbə eyni zamanda xalqın öz liderinə, onun gücünə etibarını daha da möhkəmləndirdi.

Unutmaq olmaz ki, düşmən Azərbaycan xalqına hər zaman nifrət hissi ilə yaşayıb, bu, mənim sentyabrın 27-dən başlayan, 44 gün davam edən və Dağlıq Qarabağ da daxil olmaqla, işğal altındakı ərazilərimizin qaytarılması ilə nəticələnən Vətən müharibəsinin iştirakçısı kimi öz gözəlliklərini görüklərini qənaətirdi. Çoxəsrlik tarixə malik Qarabağ ərazilərində kəndlərin, şəhərlərin, qəsəbələrin, yaşayış binalarının, məktəblərin, xəstəxanaların, ictimai binaların, tarixi abidələrin, məzarlıqların və məscidlərin 99 faizi darmadağın edilmişdir. Sanki faşizm ideologiyası ilə tərbiyələnən ermənilər Azərbaycan tarixini, mədəni irsini silməyə çalışıblar. O yerlərdə baxdıcaq beynəlxalq ictimaiyyəti aldadan təcavüzkar etmənilərin vandallığının şahidi olursan.

Nəhayət, işğaldan azad edilən Qarabağı dünya tanıdı. Gördü ki, bu torpaqlar ermənilərə çox yaddır, onlar dünya üçün təhlükədən başqa bir şey deyilirdi. Hətta böyük miqyaslı əraziləri minalamaqla da onlar dinc insanların qanına susayır, ölümünə səbəb olurlar.

İqtisadi layihələrin sürətlə reallaşmasına mane olan minalanmış ərazilərin xərtilərini verməkdən belə imtina etməklə ermənilər özlərini insanlığa qarşı necə iyrenc olduqlarını bəşəriyyətə bir daha sübut etdilər. Lakin biz - o torpaqların gerçək sahibləri qoynunda bəslədiyimiz ləl-cavahirat isə 28 il işğal altında olan torpaqlarımızın, Füzulinin, Cəbrayılın, Qubadının, xüsusilə siyasi və strateji əhəmiyyət daşıyan, Qarabağın incisi sayılan Şuşa şəhərinin hərbi döyüşlərə azad edilməsi, təbiətin canlı muzeyi sayılan doğma Kəlbəcərimizin, Laçınımızın və Ağdamımızın döyüşsüz boşaldılması oldu. Beləliklə, Azər-

şəhərinin Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi, eyni vaxtda "Xarıbülbül" musiqi festivalının yenicən qalalar səltənətində, zirvələr kəhkeşənində təşkil edilməsi Qarabağ yeni nəfəs verdi. Qarabağın baş taci olan Şuşa yenidən gerçək sahiblərini qoynuna alıb, füsunkar təbiət gözəllikləri ilə dünyaya açıldı.

İnanırıq ki, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə düşmən törətdiyi hərbi cinayətlərin uçotu və dəymiş ziyan hesablanacaq, beynəlxalq ekspertlər dəvətə biganə qalmayacaqlar. Bəşəriyyət üçün təhlükə sayılan erməni vandalları həm fərdi, həm də mütəşəkkil qaydada beynəlxalq məhkəmə qarşısında cavab verəcək, üzərlərinə düşən təzminatın ödənilməsi beynəlxalq hüquqla öz təsdiqini tapacaq.

Azərbaycan dövlətinin siyasəti qaranlıqdan doğan günəşə təkrarən ilə Qarabağ yenidən can verir. Bu gün təbiətin möcüzəsi sayılan Qarabağ torpaqlarında quruculuq-bərpa işləri uğurla davam edir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş rayonlara mütəmadi səfərləri xalqımız tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanılır. Azad olunmuş ərazilərdə artıq böyük inkişafın təməlləri atılır. Məqsəd həm də uğurlu inteqrasiyaya nail olmaqla, regional və beynəlxalq səviyyələrdə inkişafı təmin etməkdir. İnanırıq ki, 30 ilə yaxın erməni vandallizminə məruz qalan torpaqlarımızda tezliklə canlanmanın və məskunlaşmanın şahidi olacağıq.

Azərbaycan bu gün bütün dünyaya haqq-ədalət uğrunda qətiyyətli mübarizəsini nümayiş etdirir. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müdrikliyi, rəşadətli Ordumuzun gücü, cəmiyyətdəki vətəndaş həmrəyliyi nəticəsində əldə olunmuş möhtəşəm Qələbə Azərbaycan tarixinin qəhrəmanlıq səhifəsidir.

Hikmət ŞAHMURADOV,
Kəlbəcər Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin baş məşəhətçisi,
Vətən müharibəsinin iştirakçısı

● Dövlət qayğısı

Abşeronda qazi və şəhid övladlarına qayğıkeşliklə yanaşılır

Abşeron rayonunda şəhid ailələri ilə görüş keçirilib. Rayon icra hakimiyyətinin başçısı İ. Gülməmmədova Vətən müharibəsi qəhrəmanı, şəhid kapitan Veysel Musibov və şəhid Ruhu Xəlilovun ailə üzvlərinin, o cümlədən övladlarının problemləri ilə maraqlanıb.

Ölkəmizdə uşaq hüquqlarının yüksək səviyyədə qorunduğunu qeyd edildiyi görüşdə fidanlarımızın həm təhsil sahəsi üzrə, həm də əsudə vaxtlarının keçirilməsi istiqamətində mühüm işlərin gö-

rüldüyü vurğulanıb. Dövlət tərəfindən uşaqların sağlamlıq və fərvan böyüməsi, onların sosial rifahının yüksəldilməsi istiqamətində tədbirlər görüldüyünü deyən İ. Gülməmmədova şəhid övladlarının problemlərinin həllinin dövlət qurumlarının vacib məsələsi olduğunu, gələcəyimiz olan uşaqların təhlükəsiz şəraitdə yaşayaraq böyüməsi üçün lazımı şəraitin yaradıldığını bildirdi.

Sonda hər iki ailəyə rayon rəhbərliyinin qiymətli hədiyyələri təqdim edildi.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

● Vətənə layiq oğullar

Qələbə sorağın daim zirvələrdən gəlsin, qazi komandir!

Səsin hay-harayı deyirlər ki, min illərə gədir. Klassiklərimizin əsrlərin o tayından gələn səs-sədası da bu mənada unudulmazdır, yaddaqalandır. Müsikiqli səsə sərhəd olmaz. Bunu da dili nəğməli nəğməkarlarımız deyiblər. Çünki zaman-zaman sınaqdan çıxıb.

Lakin unutmayaq ki, səs-soraqlarımızın heç də hamısını dili nəğməli deyil. Elələri də olub ki, Koroglu, Qaçaq Nəbi, Sultan bəy kimi, səsinin zərbindən və zəmindən düşmənin bağı yarılıb.

Bəli, məhz belə əsərlərimizin səsi 44 günlük Vətən müharibəsində düşməne ağır zərbə oldu! Şuşa və Laçın dağlarında igidlərimizin qartal baxışları erməniləri çaş-baş qoydu. Ona görə silah-sursatını, boş qalan papağını atıb qaçmağa məcbur oldular.

Torpaq, el-oba, yurd uğrunda vuruşmaq hər bir kəsin müqəddəs borucudur. Düşmənlə üz-üzə gələn oğullarımız canlarından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmaları əbədiyyət qazandı. 27 sentyabr 2020-ci il tarixindən sonra xalqımızın vətənpərvər oğulları düşmən üzərinə yalnız sıradan bir vətən övladı kimi yox, dağların zirvəsində qanad qalan qartal kimi yüksəldilər!

...Yaralansa da döyüşdən qalmayan belə oğullardan biri də 1995-ci ildə qədim

Şamaxı yurdunda dünyaya göz açan, Şuşa və Laçınadək döyüş yolu keçən, bu gün də səs-sorağı dağlardan gələn Xəlilov Elmır Məmməd oğludur.

Qobustan rayonunun O. Badayoğlu adına Bədəlli kənd tam orta məktəbinin ibtidai sinif müəllimi Samirə Xəlilova deyir ki, qardaşı Elmır uşaqıqdan herb sənətini sevrək seçib. O, Şamaxıdakı M. Hadi adına 9 sayılı orta məktəbdə oxuyub. Daha sonra Şamaxı şəhər texniki humanitar və təbiət fənləri təmayüllü internat tipli liseyi bitirib: "Liseyi başa vurduqdan sonra 2012-ci ildə Azərbaycan Ali Hərbi Akademiyasına qəbul olundu. 2016-cı ildə akademiyanı bitirməklə artillerist ixtisasına yiyələnib. 27 sentyabr 2020-ci ildə başlayan Vətən müharibəsində Elmirin də döyüş yolu uzun olub. O, Talişənd, Suqovuşan, Ağdərə, Qubadlı istiqamətlərində gedən ağır döyüşlərdə iştirak edib..."

Elmır Xəlilovun herb sənətini seçməsi heç də təsadüfi deyil. Atası Məmməd

kişi 1993-cü ildə Birinci Qarabağ savaşında iştirak edib: "O zaman mən altı aylıq kəmpə olmuşam. Ermənilərin qəddarlığının şahidi olan atam tək qardaşımın da herb sənətini seçməsinə istəyib. Ona görə də onun arzusuna qarşı çıxmırdı. O,

ali hərbi məktəbi bitirib qulluğa başlayandan ön cəbhədə, düşmənlə üz-üzə olub. Ötən il noyabrın 6-da yaralanıb, amma bu xəbəri ailəmizdən bir müddət gizlədib. Bir qədər yüngülləşdikdən sonra xəbərimiz oldu. Şükür, sağalaraq yenidən öz hərbi xidmətinə Laçın dağlarında davam etdirir..."

Baş leytenant Elmır Xəlilov Vətənə, xalqa, dövlətə xidməti həm peşə, həm də özünün vətənpərvərlik borcu hesab edir. Ona görə də o, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları ilə "Laçının azad olunmasına görə", "Döyüşdə fərqlənməyə görə", "Vətən müharibəsi iştirakçısı", "Suqovuşanın azad olunmasına görə", "Cəsur döyüşçü" medallarına layiq görülüb.

Anası Zümrüd, atası Məmməd, anasının adını daşıyan bir yaşlı qız balası Zümrüd, ömür-ü gün yoldaşı Günay xanım, bacıları - Samirə, tələbə Ramiyə bundan sonra da komandir, baş leytenant Elmır Xəlilovdan Vətənə layiqli xidmət göstərəcəyinə dair əminliklə hər gün xoş soraq gözleyirlər. Səsin daim zirvələrdən gəlsin, qazi komandir!

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

«Şahdəniz» - dəniz yataqlarının «şahı»

Bu zəngin qaz-kondensat mənbəyi 25 illiyini qeyd edir

Əvvəli 1-ci səh.

HPBS Milli Məclis tərəfindən ratifikasiya edilərək həmin il oktyabrın 17-də qüvvəyə minib.

Xatırladaq ki, «Şahdəniz» yatağı Xəzər dənizində Şəfərdən, Bakıdan 70 kilometr cənub-şərqdə, suyun dərinliyi 50 metrden 600 metrədək dəyişdiyi ərazidə yerləşir. Bu nəhəng yatağın sahəsi 140 kvadratkilometrdən çoxdur.

«Şahdəniz» 1999-cu ildə kəşf olunub. Artıq 15 ilə yaxındır Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) vasitəsilə Azərbaycanı, Gürcüstanı və Türkiyəni təhlükəsiz və əhəngdar şəkildə qazla təchiz edir. Belə ki, yatağın işlənməsinin birinci mərhələsi çərçivəsində ilk hasilat 2006-cı ildə əldə olunub. Həmin il istifadəyə verilən CQBK indiyədək təxminən 96 milyard kubmetr qazı ixrac edib. Hazırda «Şahdəniz-1»-dən ildə 10 milyard kubmetrdən çox qaz hasil edilir və sözügedən üç ölkəyə çatdırılır.

«Şahdəniz»-in nəhəngliyini göstərən faktlardan biri də odur ki, yataq iki fazada işlənir. 2013-cü il dekabrın 17-də «Şahdəniz» konsorsiumu layihənin ikinci mərhələsinin işlənməsi üçün yekun investisiya qərarını elan edib. «Şahdəniz-2»-dən hasilata 2018-ci ildə başlanıb. Buradan ildə əlavə 16 milyard kubmetr qaz hasil olunacaq və nəticədə yataq üzrə ümumi hasilat həcmi ildə 26 milyard kubmetrə çatacaq.

İlk qaz əldə olunduqdan bir ilin birinci rübünün sonunadək «Şahdəniz-2»-dən ümumilikdə 140 milyard kubmetr qaz və təxminən 33 milyon ton kondensat hasil edilmişdir. «Şahdəniz»-in mövcud qurğularının hasilat gücü hazırda gündə 58 milyon (ildə 21 milyardan artıq) standart kubmetrdir.

Buradakı quyular məhsuldarlığı ilə seçilir. Yatağın ən məhsuldar quyusundan hazırda hasilat gündə 36 min barel neft ekvivalenti təşkil edir. Bugünə qədər yataqda ümumilikdə 32 quyuya, o cümlədən «Şahdəniz-1» çərçivəsində 11, «Şahdəniz-2» çərçivəsində isə 21 quyuya qazılıb. Onlardan 19-u hazırda istismardadır.

Layihə texniki təhlükəsizlik baxımından da yüksək göstəricilərə nail olub. İndiyədək «Şahdəniz» çərçivəsində 14 ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi və 48 dəniz, quru və sahiləyən ərazilər üzrə monitorinq tədqiqatları aparılıb. «Şahdəniz» Xəzərə həmçinin qabaqcıl texnoloji təcrübənin gətirilməsində böyük rol oynayıb. Belə ki, yatağın işlənməsi zamanı bir sıra texniki çətinliklər ortaya çıxmışdır. Buraya yüksək lay-kollektor təzyiqləri, dərindən sulara yerləşmə və nəhəng coğrafi ərazini əhatə etmə səbəbindən lay-kollektora girişin mürəkkəbliyi daxil idi. Bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmək üçün «Şahdəniz» layihəsində qabaqcıl sualtı və qazma texnologiyaları tətbiq olundu. Onlardan bəziləri Xəzərdə ilk dəfə istifadə edildi.

«Şahdəniz» yatağının işlənməsi bir çox sahələrdə yerli potensialın və texnoloji imkanların artmasına təkan verib. Məsələn, «Şahdəniz-2» platformalarının inşası ilk dəfə tam olaraq Azərbaycanın yerli resurslarından və infrastrukturundan istifadə edilərək həyata keçirilib.

Layihə ölkənin dəniz gəmilərinin imkanlarının genişləndirilməsinə də kömək göstərmişdir. Layihə çərçivəsində istifadəyə verilmiş müasir «Xankəndi» sualtı tikinti gəmisi xüsusi olaraq «Şahdəniz»-də sualtı tikinti işlərini dəstəkləmək üçün inşa edilmişdir.

«Şahdəniz» işlənməsinin hər iki mərhələsində tikinti və istismar əməliyyatlarında region əhalisinin məşğulluğuna sanballı dəstək verilib. «Şahdəniz-1»-in işə salınmasında 5000-dən çox insan iştirak edib. «Şahdəniz-2»-nin işlənməsinin pik həddində isə Azərbaycan və Gürcüstanda 30 mindən çox iş yeri yaradılıb. Yerli işçi qüvvəsinin bacarıqlarını inkişaf etdirmək üçün hətərəfli təlim və təhsil proqramları keçirilib. Eləcə də yüzlərlə Azərbaycan şirkətinə öz potensialından istifadə etməyə və neft-qaz sənayesi layihələri üçün təchizatçı olmağa imkan verib.

Keçən ilin sonunda 3500 kilometrlik «Cənub qaz dəhlizi»-nin tamamlanması nəticəsində «Şahdəniz» Xəzərdən uzaqlarda yerləşən Avropa istehlakçılarına qazla təmin etməklə qitə üçün yeni enerji təchizatı mənbəyinə çevrilib.

«Şahdəniz» üzrə sazişin imzalanmasından bəri keçən 25 il Azərbaycanın neft-qaz sənayesinin yeni tarixində mühüm mərhələdir. Bu, həmçinin SOCAR, BP və «Şahdəniz» sazişi üzrə bütün digər tərəfdaşlar üçün əhəmiyyətli bir dövrür.

«Şahdəniz» yatağının kəşf edilməsi və işlənməsi Azərbaycanın regional və beynəlxalq miqyasda iri qaz təchizatçısı kimi rolunu artırıb. Ölkəmizi ən irihəcmli birbaşa xarici investisiya ilə təmin edib, qarşında gələn onilliklərdə neft-qaz gəlirlərini artırmasına zəmin yaradıb. Bu layihə Azərbaycanın iqtisadiyyatını gətirdikcə daha da gücləndirəcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Azərbaycan dünyada tolerant və multikultural ölkə kimi tanınır

Əvvəli 1-ci səh.

Multikulturalizm başqa xalqın nümayəndəsinə, başqa dinə hörmətdir. Öz dininə hörmət başqa dinə hörmətdən başlayır. Multikulturalizm ayrı-seçkiliyə yol vermir, əksinə, bütün xalqları birləşdirir. Həmçinin multikulturalizm elə bir siyasətdir ki, mədəni plüralizmi qəbul edir və onun inkişafına şərait yaradır. Bu, ölkə əhalisinin etnik irqi və dini müxtəlifliyindən asılı olmayaraq, onların hamısının hüquq və azadlıqlarına hörmətlə əlaqədardır. Multikultural cəmiyyətdə hər bir vətəndaş öz mədəniyyətini, dilini, ənənəsini, etnik və dini dəyərlərini inkişaf etdirmək, ana dilində məktəb açmaq, qəzet və jurnal dərc etdirmək sahələrində bərabər hüquqlara malikdir.

Azərbaycanda yaşayan qədim yəhudi, xristian, udin və digər milli azlıqları yaşayış məskənləri olan «Qırmızı qəsəbə», İvanovka və başqa kəndlər dövlətin daim diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub. Bunun bariz nümunəsini Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın mayın 15-də Qəbələ rayonuna səfəri zamanı bir daha müşahidə etdik. Dövlət başçısı və birinci xanım Mehriban Əliyeva Qəbələ rayonunun Nic qəsəbəsində yerləşən Müqəddəs Məryəm Ana Alban kilsəsində, Müqəddəs Yelisey adına Cotari kilsəsini ziyarət etdilər. Bu, əlbəttə ki, Azərbaycan multikulturalizmi ənənələrinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi, bütün dini konfessiyalara dövlət dəstəyinin növbəti bəzisi nümunəsidir. Xatırladaq ki, Müqəddəs Məryəm Ana Alban kilsəsi 2019-cu ildə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa olunmuşdur.

2020-ci ilin noyabr ayında 44 günlük müharibə zamanı Xəzər dənizi sahillərində gənclərin iştirakı ilə baş tutan sayca 16-cı aksiyadır.

Tədbirin əsas məqsədi dəniz sahillərində təmizliyə riayət olunmasını təbliğ etmək, sahiləyən ərazilərin məişət tullantıları ilə zibillənməsinin qarşısını almaq və bütün gəncləri dənizətrafi mühitin mühafizəsi uğrunda mübarizəyə cəlb etməkdir.

Tədbir zamanı zəruri sanitariya təchizatları təchiz olunmuş aksiya iştirakçıları toplaşdıqları tullantıları çeşidləyərək çimərliklərdə ən çox müşahidə olunan zibilləri müəyyən ediblər. Tullantıların toplanması prosesini daha effektiv təşkil etmək məqsədilə əraziyə xüsusi texnika da cəlb olunub. Daha sonra bütün tullantılar Baxaxanı Bərk Məişət Tullantılarının Çeşidlənməsi Zavoduna təhvil verilib.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə baxımsız sahiləyən ərazilərin tullantılardan təmizlənməsi və abadlaşdırılması, insanların rahat istirahət etməsi üçün lazımı şəraitin yaradılması, ictimai sağlamlıq və gigiyenanın yaxşılaşdırılması, eləcə də ekoloji və sosial məsuliyyətin təşviq edilməsi məqsədilə paytaxtımızda ictimai çimərliklər yaradılıb. IDEA İctimai Birliyinin təşkilatlığı ilə Şıx, Goradil, Novxanı, Buzovna, Pirsəhi və Sahil qəsəbə çimərliklərinin ərazisində olmaqda ümumilikdə 6 ictimai çimərlik əhalinin istifadəsinə verilib. Sözügedən çimərliklərdə insanların rahat, təmiz və təhlükəsiz məkanda tamamilə ödənişsiz istirahət edə bilməsi üçün oturmaçalar və sanitariya qovşaqları, futbol və voleybol meydanları salınıb, zibillər qurulara yerləşdirilib, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasetmə mənəqəsi yaradılıb, tələbata uyğun miqdarda kölgəliklər,

xristianlığı qoruyub saxlayıblar. Yenidənqurma zamanı tikilinin kerpicləri, daşları bərpa olunub, həyətəyən sahə abadlaşdırılıb, bulaq və üç gölməçə yaradılıb. Kilsənin tavanı, döşəməsi dəyişdirilib. Kilsənin aşağı hissəsi XII əsrdə tikilib. Müqəddəs Məryəm Ana kilsəsi Azərbaycanın ən böyük kafedral kilsəsidir. İkinci hissənin tikintisi isə 1898-ci ildə davam etdirilib və bərpa olunub. Tarixi özündə əks etdirən Müqəddəs Məryəm Ana kilsəsinin bərpası Afina memarlığına uyğun olaraq aparılıb.

Prezident İlham Əliyev kilsədə olarkən deyib ki, udi xalqının çox böyük tarixi misiri var: «İndi həm Qəbələ rayonuna ərazisində və eyni zamanda, azad edilmiş torpaqlarda siz gedib ibadət edərsiniz - həm Xudavəngdə, həm Ağoğlana. Orada udi xalqına məxsus olan digər məbədər də var. Onların böyük hissəsi dağılmış, ya da ki, yarıdağılmış vəziyyətdədir. Ona görə onları da bərpa edəcəyik. Siz o kilsələrə də gedəcəksiniz. Siz Xudavəngdə bir neçə dəfə olmusunuz».

Dövlət başçısı əlavə edib ki, Şuşada keçirilən «Xarıbülbül» festivalında udi xalqının nümayəndələri çıxış ediblər: «Bu da bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan bütünlüklə bütün xalqlar bir ailə kimi yaşayır. Uzun

fasilədən sonra Şuşada təşkil edilmiş «Xarıbülbül» festivalının ilk günündə Azərbaycanda yaşayan xalqların nümayəndələri səhnəyə çıxmış və öz mədəniyyətlərini nümayiş etdirmişlər. Eyni zamanda, biz hamımız birliymi nümayiş etdiririk və bu kilsənin bərpa edilməsi də bizim birliymizi təcəssüm etdirir».

Nic kəndi udilərin ən iri yaşayış məskənidir. Tolerantlığın nümunələrindən biri olan Nic qəsəbəsində hazırda 3 kilsə, 2 məscid var. Dünyadakı 10 minə yaxın udinin 4 minə yaxını məhz Qəbələnin Nic qəsəbəsində yaşayır. Azərbaycan Prezidenti həmin gün Nic qəsəbəsində yerləşən Müqəddəs Yelisey adına Cotari kilsəsində də olmuşdur. Nic qəsəbəsindəki bu kilsə də Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2006-cı ildə əsaslı bərpa olunaraq Alban-Udi Xristian dini icmasının istifadəsinə verilib. Müqəddəs Yelisey kilsəsi 1823-cü ildə tikilib. Azərbaycanın qədim yerli xalqlarından biri olan udilə haqqında hələ Herodot, Plini və Strabonun əsərlərində məlumat verilib. Dünyanın etnik xəritəsində udi adlı etnos bu gün əsasən Azərbaycan ərazisində mövcuddur. Udilər Qafqazın qədim sakinlərindəndir, dilləri Qafqaz

dilləri ailəsinin ləzgi yarımqrupuna məxsus olub. Bu gün faşizmi dövlət siyasətinə çevirən, monoetnik ölkə olan, 30 ilə yaxın işğalda saxladığı Azərbaycan ərazilərində tarixi-dini abidələri dağıdan, udilərə və digər azsaylı millətlərə məxsus dini abidələri özününküləşdirməyə çalışan Ermənistan fərqli olaraq Azərbaycan multikultural ənənələri, tolerantlığı ilə nümunə olmaqda davam edir.

Bu kimi nümunələrə ölkəmizin bütün bölgələrində rast gəlmək mümkündür. Tolerantlıq və multikulturalizm Azərbaycanda əsrlərdən bəri formalaşan, eyni zamanda bədii, psixoloji-mənəvi müstəvidən kənara çıxmıyan dəyərlər toplusu kimi mövcuddur. Azərbaycan tarixən müxtəlif xalqların və dinlərin nümayəndələrinin sülh və dostluq şəraitində yaşadığı məkandır. Bu gün Azərbaycan dünyada humanizm prinsiplərinə sadiq, tolerant və multikultural ölkə kimi tanınır. Ölkəmizin əsrlərboyu bir çox fərqli sivilizasiyaların və mədəniyyətlərin qovşağında yerləşməsi, Asiya ilə Avropa arasında körpü rolunu oynaması burada mədəniyyətlərin müxtəlifliyinin yaranmasına səbəb olub.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Sosial Xidmətlər Agentliyində görüş keçirilib

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyində şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi, 20 Yanvar, Çernobil əhəlləri, qazılarda bağlı QHT-lərin rəhbərləri ilə görüş keçirilib.

Görüşdə «Qarabağ Müharibəsi Əhəlləri, Veteranları və Şəhid Ailələri», «Qarabağ Qazıları», «20 Yanvar» Cəmiyyəti, «Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları» Şəhid ailələrinə maddi və mənəvi dəstək, «Vətənpərvərliyin Təbliğinə Dəstək» və s. İctimai Birliklərin rəhbərləri - ümumilikdə 12 QHT nümayəndəsi iştirak edib.

Agentliyin sədri Vüqar Behbudov sosial cəhətdən

həssas əhəli qruplarının sosial müdafiəsi sahəsində aparılan işləri qeyd edib. O, şəhid ailələri və müharibə əhəllərinin mənzillə, müharibə əhəllərinin avtomobillə təminatı proqramı barədə məlumat verib. Postmüharibə dövründə şəhid ailələri və qazılarda bağlı həyata keçirilən genişmiqyaslı sosial dəstək tədbirlərini diqqətə çatdırdı.

Qurum tərəfindən aparılan işlərdə, habelə ictimai iştirak-

çılığın və ictimai nəzarətin təmin olunmasında vətəndaş cəmiyyətləri ilə sıx əməkdaşlıq, birgə layihələrin icrası təcrübəsini olduqca vurğulanıb.

Görüşdə şəhid ailələri və qazılarda, əhəllərlə bağlı icra olunan sosial müdafiə proqramlarına dair fikir mübadilələri aparılıb. İctimai birliklərin rəhbərlərinin rəy və təklifləri dinlənilib, gələcək əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub.

«Anatolian Phoenix-2021» təlimi sona çatıb

Türkiyə Respublikasının Konya şəhərində yerləşən aviabazada keçirilən «Anatolian Phoenix-2021» beynəlxalq axtarış-xilasetmə təlimi sona çatıb. Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib. Qeyd edək ki, Azərbaycan Ordusu təlimdə Hərbi Hava və Hərbi Dəniz Qüvvələrinin hərbi qulluqçuları ilə təmsil olunurdu.

Ümumdünya Ətraf Mühit Günü münasibətilə təmizlik aksiyası təşkil edilib

Çimərlik mövsümünün açılışı ilə əlaqədar iyunun 5-də IDEA İctimai Birliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Gənclər Fondu və «Təmiz Səhər» ASC-nin birgə təşkilatlığı ilə növbəti ictimai sahiləyən təmizlik aksiyası təşkil edildi.

soyunub-geyinmə və duş kabinaları, sanitariya qovşaqları, söhbətqabları və sair quraşdırılıb. Bu il Ümumdünya Ətraf Mühit Günü'nün «Ekosistemin bərpası» mövzusunda həsr edilməsinə nəzərən olaraq, IDEA İctimai Birliyi hər kəsi indiki və gələcək nəsillərin rifahı naminə birlişməyə çağırıb: «Biz zamanı geri qaytara bilmərik, amma biz ağaclar

əyə bilirik, şəhərlərimizi yaşllaşdırma bilirik, məşəllərimizi bərpa edə bilirik, sağlam qidalana bilirik, sahillərimizi təmizləyib bilirik. Biz təbiətlə harmoniyada yaşaya bilən nəsillik. Gəlin gələcək üçün narahat yox, aktiv olaq! Gəlin təbii təmizliyi üçün çəkinməyək, çünki gələcək üçün çəkinməyək və təbiətin bizə bəxş etdiyi nemətlərə həssas yanaşaq!»

Dünya olduğu kimi

2500 illik imperatorluq

Şərqi Asiyada yerləşən və ada ölkəsi olan Yaponiyanın keçmiş adı Nippon-koku və ya Nihon-koku olub. Yaponiya "Gündoğan ölkə" kimi də adlandırılır. Bu ölkə haqqında məlumat verən ilk mənbə I əsrə aid olan Çin tarixi mətnləridir. Belə ki, Yaponiyanın adı ilk dəfə Çin tarixi haqqında olan "Han kitabı"nda qeyd edilmişdir.

Aparılmış arxeoloji qazıntı işləri insanların Yaponiyada üst Paleolit dövründə məskunlaşdığını göstərir. İlk sakinlərin isə Şərqi Asiya və Cənubi Pasifik adalarından gələn olduğu qeyd edilir.

Kofun dövründə (III-VI əsr) Yaponiyanın indiki Nara prefekturasının ərazisində ilk yapon dövləti Yamato yaranıb. Yamato dövləti yapon imperator sülaləsinin qurulmasına töhfə verib. Yapon imperator ailəsi və ya Yamato sülaləsi Yaponiya imperatorlarının ehtatə edən sülalədir.

Yapon monarxiyası dünyada mövcud olan ən qədim monarxiyadır. Yapon tarixinə görə imperator ailəsi 2500 illik tarixə sahibdir. Əfsanəvi imperator Cimmudan indiki imperator Naruhitoya qədər ümumilikdə 126 hökmdar taxtda olub. Cimmu Yaponiyanın ilk imperatorudur. Onun hakimiyyətə başladığı il e.ə. 660-cı il kimi qəbul edilir. Onun hakimiyyətə başladığı 11 fevral günü Yaponiyada Milli Bünövrə Günü kimi qeyd olunur.

Əsl adı Mutsuhito olan imperator Meiji (1867-1912) Yaponiyanın modernləşməsinə mühüm rol oynayıb. Yaponiyanın ən çox taxtda olan imperatoru isə Hirohito olub. O, Yaponiyani 63 il (1926-1989-cu illər) idarə edən 124-cü imperatordur.

1921-ci ildə məzun olduğu zaman 6 aylıq Avropa səyahətinə çıxan Hirohito həm də xaricə gedən ilk yapon şahzadəsi olub. 25 dekabr 1926-cı ildə atası Taişo vəfat etdikdə isə Yaponiya imperatoru elan edildi. Böyük Yaponiya İmperiyası Konstitusiyası (Dai Nihon Teikoku Kenpō) imperatoru böyük səlahiyyətlər verir. O, yaponların II Dünya müharibəsindəki məğlubiyyətlərindən sonra - 1945-ci il avqustun 15-də radio vasitəsilə Yaponiyanın Potsdam Bəyannaməsini qəbul etdiyini bildirdi. Bu çıxışı ilə o yapon imperatorlarının ənənəvi danışıqnamə adətini pozdu.

Yapon monarxiyasının varislik qaydaları və imperator ailəsinə aid olma meyarları 16 yanvar 1947-ci il tarixli Imperator Sarayı Qanunu ilə tənzimlənir. Yaponiya Konstitusiyasına görə, imperator dövlətin və xalqın birliliyinin simvoludur. Yaponiya İmperator Ailəsinin inzibati və iqtisadi məsələlərinə dair qərarlar Imperator Sarayı Şurası və Nazirlər Şurası tərəfindən qəbul edilir. Mövcud Konstitusiyaya əsasən, imperator ailəsinin mülkiyyəti dövlətə məxsusdur və bu səbəbdən üzvlərin əmlakın köçürülməsi və əldə edilməsi kimi məsələlərdə məhdud hüquqları var. Imperator ailəsinin bütöcsü parlament tərəfindən təsdiqlənir. 1889-1947-ci illərdə qüvvədə olan Konstitusiyaya görə, bütün Yaponiya ilə əlaqəli ümumi hüquq normaları imperator ailəsinə şamil edilmirdi və parlamentin ailənin işlərinə qarışmaq səlahiyyəti yox idi. İdarə işlərini imperator özü həll edirdi və ona imperator sarayının naziri kömək edirdi.

İndiki yapon imperator sarayı VI əsrdə inşa edilmiş, daimi imperatorluq paytaxtı 710-cu ildə indiki Nara şəhəri olan Heijō-Kyōdə salınıb.

Yapon möcüzəsi

1945-ci il avqustun 6-da Yaponiyanın Hiroşima, avqustun 9-da Naqasaki şəhərlərinə ABŞ tərəfindən atom bombaları atıldı. Birinci bombanı Amerika Prezidentinin fermanı ilə Hiroşima şəhərinə "B-29" təyyarəsinin pilotu Paul Tibets Birləşmiş Ştatlara məxsus "Balaca oğlan" adlı təyyarədən atmışdı. Beş tonluq atom bombasının atılmasından yaranan partlayış nəticəsində Hiroşima şəhərinin 60 faizi tamamilə məhv olmuş, partlayış, yanğınlar və güclü güla xəstəliyi nəticəsində 200 mindən çox insan həlak olmuşdu.

II Dünya müharibəsində ağır məğlubiyyətə uğramasına baxmayaraq, qısa müddətdə Yaponiyanın sürətli inkişafı və dünyanın aparıcı iqtisadi güclərindən birinə çevrilməsi "Yapon möcüzəsi" kimi qəbul edildi.

"Yapon möcüzəsi"nin ən əhəmiyyətli simalarından biri 1960-cı illərdə baş nazir vəzifəsini tutan Hayato İkedə olub. O, Yaponiyanın müvəffəqiyyətinin təməli olan iqtisadi böyümə proqramı hazırlayıb. İkedə cəmi 10 il müddətinə milli gəliri iki dəfə artırmağa nail olub.

1980-ci illərin sonunda Yaponiyanın iqtisadi inkişafı o qədər göz qamaşdırdı ki, "Yaponiya bir nömrəli" şüarı altında onun dünyanın ən böyük iqtisadi gücünə çevrilmə planları hazırlanmağa başlandı. Buna baxmayaraq, 1990-cı illərin əvvəllərindən etibarən Yaponiya iqtisadiyyatında tənəzzül baş verdi.

Hazırda böyük iqtisadi inkişaf ilə yüksək rifah səviyyəsinə çatmış, texnika və elmə də çox irəliləmiş Yaponiya az qala bütün dünya bazarlarını ələ keçirmiş bir dövlətdir. Milli gəliri 5,38 trilyon dollar olan bu ada dövləti hazırda dünyanın 3-cü böyük milli iqtisadiyyatına sahibdir. Yaponiya həm də dünyanın ən böyük 5-ci ixracatçısı və idxalçısıdır.

Yaponiyanın böyük iqtisadi təcrübəsi var. Ölkədə texnologiya sahəsində tanınmış bir çox şirkət fəaliyyət göstərir. Yaponiya həm də elmi tədqiqatlar sahəsində lider ölkələrdən biridir. Bu ölkədə 700 minə yaxın tədqiqatçı fəaliyyət göstərir. Tədqiqat işlərinə illik təxminən 130 milyard ABŞ dolları ayrılır ki, bu göstəriciyə görə də o, dünyada üçüncü yerdədir. Yaponiyanın sanballı texnoloji töhfələri elektronika, maşınqayırma, mexaniki avadanlıqlar, inşaat mühəndisliyi, sənaye robototexnikası, optika, kimyəvi maddələr, yarıkeçiricilər və metal sahələrinə aiddir. Yaponiya robot istehsalında və istifadəsində aparıcı ölkələrdən biridir. O, 2013-cü ildə bütün dünyada istehsal olunmuş sənaye robotlarının 20 faizini istehsal edib.

Samuray qanunları

VII əsrin əvvəllərində yapon ordusunda hərbi aristokratlar, elit döyüşçülər meydana çıxdı ki, onlara samuray deyirdilər. Samuray sözünün mənası müdafiə etmək, xidmət (hərbi) göstərməkdir. Samuraylar yapon müharibə mədəniyyətində mühüm yer tutur. Samuraylar "buşido" fəlsəfəsinə əsaslanırdılar. Buşido fəlsəfəsində qorxunun yeri yoxdur. Samuray ölüm qorxusunu aşan bir insandır.

Samuray qanunlarına görə, döyüşçülərin sırasına yalnız hərbi qəhrəmanlığa can atan, cəsur, cəmərd və ədalətli insanlar daxil edilə bilərdilər. Onlar da əsasən zadəganlardan, kiçik mükəddərlərdən, imkanlı şəxslərdən və onların ailə, tayfa üzvlərindən ibarət olurdular. Amma bununla belə onların sırasına sadə kəndlilər, sənətkarlar da rast gəlmək mümkündür idi. Qayda isə hamı üçün bərabər idi: hər bir kas mütləq öz cəsurluğunu sübuta yetirməliydi.

Bu gün dünyada məşhur olan "kamikadze" ifadəsi də yaponlara məxsusdur. Bu, İkinci Dünya müharibəsinin son dövrlərində Sakit okeandakı hərbi əməliyyatlarda ABŞ donanmasına qarşı istifadə olunan yapon intiharçı pilotlarına verilən ad olub. İlk olaraq isə "kamikadze", yəni "ilahi külək" 1274-cü və 1281-ci illərdə monqol xanı Kubilayın Yaponiyana ələ keçirmək üçün göndərdiyi donanmanı məhv edən tayfuna verilən ad olub.

AIKIDO-nun vətəni

AIKIDO döyüş sənəti XX əsrin ortalarında dahi ustad Morihei Ueşiba (1883-1969) tərəfindən Yaponiyada yaradılıb. O, məşğul olduğu müxtəlif yapon döyüş sənətlərindən qaynaqlanaraq, yaratdığı AIKIDO təlimini insanın fiziki və ruhi inkişafına və təbiət qanunlarının dərk edilməsinə yönəlmişdir. AIKIDO-nun fəlsəfəsi kimin üzərində qələbə çalmağ deyil, insanın öz üzərində qələbəsidir. AIKIDO-da yarışlar keçirilmir və ənənəvi döyüş sənəti kimi təqdim olunur və buna görə də digər döyüş növlərindən fərqlənir.

AIKIDO-da heç bir rəqabət yoxdur. Şüurun və bədən inkişafına yönələn daimi məşqlər nəticəsində ustalığa çatmaq mümkündür. Ustalıq döyüş meydanında və ya tatamidə sübut olunur.

7000-ə yaxın adadan ibarət olan ölkə

Yaponiya Şərqi Asiyanın Sakit okean sahil bölgəsinə uzanan 6852 adadan ibarətdir. Bu adalar vulkanik zonada yerləşir. Yaponiya zəlzələ və sunamilər meylli ölkədir və inkişaf etmiş ölkələr arasında ən böyük təbii fəlakət riskinə malik dövlətdir. Yaponiyanın ən böyük dörd adası - Honşu, Hokkaydo, Kyuşu və Şiko-

ku ölkə ərazisinin təxminən 97 faizini əhatə edir.

Ümumilikdə bütün adalar birlikdə Yapon arxipelaqını əmələ gətirir. Ölkədə 108 fəaliyyətdə olan vulkan var. XX əsr boyunca Hokkaydodakı Şovaşin və Beyonesu qayalıqlarında Myocin-şo kimi bir neçə yeni vulkan püskürüb. Tez-tez sunami ilə nəticələnən dağıdıcı zəlzələlər hər əsrdə bir neçə dəfə baş verib. 1923-cü ildə Böyük Kanto zəlzələsi 140 min nəfərini öldürmüşdür. Digər baş vermiş dağıdıcı zəlzələlər Böyük Hanşin (1995) və Tohoku (2011) zəlzələləridir. Tohoku zəlzələsi 11 mart 2011-ci ildə baş vermiş və dəhşətli sunamiyə səbəb olmuşdur.

İkinci Dünya müharibəsində 2,1 milyon yapon həlak olub

Tarixdə indiyədək ən çox yapon İkinci Dünya müharibəsində həlak olub. Bu müharibədə həlak olan 2,1 milyon nəfərin adı Yasukuni məbədində ilahiləşdirilib. Müharibədən sonra ölüm hökmünə məhkum olunan 1068 nəfər, o cümlədən başveriyat əleyhinə cinayətdə itiham olunan keçmiş baş nazir və 13 generalın adı da burda müqəddəsləşdirilib. Məbəddə həmçinin Tokio prosesinde itiham olunan yapon hərbiçilərə bəraət verilməsini tələb edən yegana hakim, hindistanlı Radxabinod Pala da heykəl qoyulub.

Yasukuni məbədində tikildiyi dövrdən İkinci Dünya müharibəsinədək baş verən 11 müharibədə həlak olan 2,5 milyon döyüşçünün adı yazılıb. Məbəddə həlak olan döyüşçülərin ruhuna ibadət edilmiş imperator uğrunda canını verən döyüşçülərin Allahlara bərabər tutulması anlamına gəlir.

Yasukuni 1869-cu ildə imperator Meydzinin əmri ilə Tokioda vətəndaş müharibəsində həlak olanların xatirəsinə tikilən sintoist məbəddir. Digər sintoist məbədlərdən əsas fərqləndirici xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, burada Yaponiya və imperator uğrunda həlak olan döyüşçülərin ruhuna ibadət edilir. Bu məbədin ali ilahəsi Yaponiya imperatoru hesab olunur.

Yaponların qızıl məbədi

Yaponiyada qızıl məbədi kimi tanınan Kinkaku-çi bu ölkənin nadir icarələrindən biridir. Kiotoda yerləşən qədim məbədinin üzəri təmiz qızıldan örtülüb.

Məlumatla görə, 1394-cü ildə Yaponiyanın III imperatoru Şeğun Yoşimitsu taktikadan əl çəkildikdən sonra ömrünü sakit bir guşədə başa vurmağı qərara alıb və Qızıl məbədini tikintisinə başlayıb. Yoşimitsunun vəfatından sonra imperator Kinkaku-çi məbədini tikintisinə başa çatdırıb. Məbədinin hər mərtəbəsinin öz adı var və özünəməxsus bəzədilib. Binanın ikinci və üçüncü mərtəbələri üzərinə yapon lakı çəkilmiş nazik qızıl təbəqə ilə örtülüb. Bir neçə dəfə tamam yanıbmış bina 1955-də yenidən inşa edilmişdir.

Yaponiyanın digər maraqlı abidəsi "Bülbül döşəmə"dir. Yapon qəsrinə və ibadət xanalarına kenar şəxslərin xəlveti daxil olmamaları və onların bu işləri çətinləşdirmək üçün tez-tez "bülbül döşəmə" quraşdırılıb. Döşəmənin taxtaları xüsusi formada bir-birinə alt-üst - V formalı dəmirələ bərkidilib, bunun nəticəsində döşəmə təzyiqləndikdə olanda qışların civilti səsinə çıxarmağa başlayır. Ən maraqlısı da odur ki, ayaq barmaqlarının ucunda gəzmək istəyəndə təzyiqlə çıxılır, bununla səs daha güclü çıxır.

Hesablamalara görə ən çox yağlı insanları olduğu ölkə Yaponiyadır. Bu ölkədə hər dörd nəfərdən biri 65 və daha yuxarı yaşdadır. Orta ömür isə 83 ildir. "Ölməyən diyarı" kimi tanınan Okinava adası uzunömürlülüyə dair elmi araşdırmaların mərkəzinə çevrilib. Statistika əsasən, Yaponiyanın cənub adalarında 100 yaşdan yuxarı 400-dən çox insan yaşayır. 2019-cu ilə qədər isə Hokkaydo adasının sakini Masazo Nonaka dünyanın ən yaşlı adamı olaraq Ginnessin Rekordlar Kitabına düşmüşdür. 113 yaşında vəfat edən Nonakanın yaxınları söyləyib ki, onun uzunömürlülüyünün sirri stressiz həyat və yaxın ailə bağlıdır.

İlahə İSABALAYEVA, "Azərbaycan"

Sağlıq olsun "Gündoğan" da ruha şəfa

Qədim yapon təbabəti ümumilikdə Çin təbabətinin təsiri altında olsa da, qaynağını mifologiya və yerli dinlərdən olan şintoizmdən alıb. "Tanrıların yolu" mənasına gələn şintoizmdə təbiətdəki hər şeyin ruhunun olduğunu inanır. Bu əsaslar üzərində qurulan Şiatsu və Reiki kimi populyar üsullar yapon təbabətinin təməlini təşkil edir.

Qədim Yaponiyada tibb daha çox səhra bənəyirdi, folkloru, əfsanələri, mifləri və mərasimləri manimsem formada idi. Antik Yaponiyanın tarixinə aid ən qədim yazılı mənbələrdən olan "Nihon seki" kitabında (VII əsr) iki tanrının - Suku-na-hikona-no mikoto və Oho-ana-muchi-no mikotonun qüvvələrini necə birləşdirdikləri və insanları üçün müxtəlif xəstəliklərin müalicə üsullarını təyin etdikləri göstərilir. Həm də bu tanrıların müxtəlif fəlakətlərdən qoruyan ayinlər və sehr yaratmağı bacardıqları qeyd olunur.

Qədim yaponlar əksər xəstəliklərin əsas səbəbini pis ruhların və ya cinlərin hərəkətinə atırdırdılar. Buna görə də müalicələrinin ən çox yayılmış üsulu cinləri qovmaq üçün müxtəlif ayinlər həyata keçirmək idi. Xəstəliklərdən qurtulmaq üçün tanrıların, o cümlədən heyvanların fiqurlarından fəal şəkildə istifadə edilirdi.

Bununla yanaşı, yaponlarda çox qədimlərdən bitkilərlə müalicə üsulları da geniş yayılmışdır. Qədim yapon yazılı mənbəsinə olan "Kojiki"də müalicəvi xüsusiyyətlərə malik 40-dan çox dərman bitkisi, heyvan orqanları və mineralar təsvir edilmişdir. Hürümçək toru qanaxmanı dayandıran üçün istifadə olunur, horseradish vəsabi bitkisi antiseptik, yandırılmış molusk (yumşaqbədənli) qabıqlarının küləri yanlıqlar, bir sıra bitkilərin tozuqları irinli yaralar, bəzi bitkilərin suyu yaralar və aşınmalar üçün, mineral bulaq sularından qızdırma zamanı istifadə olunub.

Tibbi üsul

Bəşəri yaşam enerjisi

XX əsrin əvvəllərində Yaponiyada enerji yüklənməsi əsasında ruhi şafa verməyə qadir olduğunu inanılan Reiki adı sistem yaranıb. Reiki hər yerdə var olan "ruhi yaşam enerjisi" anlamına gəlir. Qəribə dünyasına "bəşəri yaşam enerjisi" olaraq tərcümə edilən Reiki asanlıqla təbii qüvvə qəbul edilmişdir.

Qaynağının Tibet olduğu düşünülen Reiki yapon buddisti, yapon ali şiklinin nümayəndəsi, samuray Mikao Usui tərəfindən yaradılıb. Onun ölümündən sonra qoyulan abidədə yazılanlara görə, Reiki-nin təməlini təşkil edən enerjinin qaynağı onun Kurama dağında 21 günlük zikrə keçirdiyi zaman meydana gəlmişdir. Mikao Usui 1922-ci ildə bu enerji ilə işləyən

Xalq təbabəti

Barmaqların möcüzəsi

"Şiatsu" barmaq basmaq deməkdir. Enerji masajı olduğu üçün meditasiya növüdür. Yaponiyada XX əsrin əvvəllərində o zamana qədər təbii qüvvə və müalicə sahəsində qəbul və təbii olmağa başlanan elli müalicə üsullarının sintezi olaraq yapon

şefa texnikasını təbii etmək üçün Tokioda bir klinik açmışdır. Usuidən sonra onun ən qabaqcıl tələbələrindən olan fizik, professor Çjuro Hayaşi bu sistemi Havaya aparmış və bir tələbəsinə bu sistemin müəllimliyi hüququnu vermişdir. Həmin tələbən hesabına Reiki daha sonra Avropaya gəlib və 1970-ci illərdə daha 20 nəfər Reiki ustası, müəllimi yetişdirmişdir. Avropada "Reiki"nin daha geniş yayılması və təbii məhz həmin 20 tələbənin adı ilə bağlıdır.

Reiki fiziki, ruhi və zehni narahatlıqların müalicəsi zamanı təbii qüvvə, inanca görə, Reiki bədənə meydana gələn enerji mübadiləsi problemlərini və neqativ enerji blokları yox etmək, yetersiz və ya əskik olan enerjinin tənzimləmə

Yaşam

"Ölməyən diyarı"

Yapon sağlamlığının və uzunömürlülüyünün sirri həm də dadlı və sağlam qidalanma, enerji və yüksək əhvali-ruhiyyə verən mətbəxdir. Başqa yerlərlə müqayisədə tərkibində ədviyyatların demək olar ki, olmadığı bu mətbəx düyü, soya, donuz məhsulları, yosun və tərəvəzlərə əsaslanır. Yapon mətbəxi sadə, gözəl görünüşlü xörəklərlə məşhurdur. Bu xörəklərdə ingredientlərin dadları bir-birini itirmir.

Mütəxəssislər hesab edirlər ki, yapon uzunömürlülüyünün səbəblərindən biri də onların ənənəvi qida rasionudur. Yapon mətbəxinə mövsümlük prinsipi mövcuddur ki, bu da cəmi illin fəsilərinin əks etdirən qida ingredientlərinin seçilməsinə əsaslanır. "Sun" adlanan bu konseptiyyəyə əsasən balıq, tərəvəz və meyvələrin tərkibin-

şefa texnikasını təbii etmək üçün Tokioda bir klinik açmışdır.

Şehrli mərasimlər və Buddist təbabəti

"Nihon seki" kitabına görə, V əsrdə Yaponiyaya həm Çin Şərqi Jin ayaletindən, həm də Koreyanın Silla və Goguryeo şəhərlərindən həkimlər gəlib. VI əsrdə isə Baejke və Silladan, eyni zamanda bir neçə Çin vilayətindən şəfaçılar Yaponiyaya gəliblər. İlk olaraq 594-cü ildə buddist Şiten-no-ji məbədində adı insanların müalicəsi üçün xəstəxana tipli bir yer də yaradılıb.

Çin və Koreyadan sonra yapon tarixinin Asuka dövründə (538-710) buddist tibbi Yaponiyada geniş yayılıb. O vaxtdan sonra tibb şərti olaraq üç komponentə bölünüb: sehrli mərasimlər və dərman müalicəsi olan xalq üsulları, çinli həkimlərin üsulları və Buddist təbabəti.

Yaponiyanın Nara dövründə (710-794) tələbələr Çin tibb qanunlarını ətraflı öyrənməyə başlayıblar. Bundan sonrakı Heyan dövründə xəstəliklər və onların müalicələri haqqında ilk yapon yazıları ortaya çıxıb. Bu barədə ən birinci Ueyki Hiroyonun "Tibbi Kanonun Böyük Əsası", ardından İzu-

mo Hiroşada və Abe Manao tərəfindən "Daido dövrünün terapevtik metodlarının təsnifatı" kitabları və daha sonra 100 kitab yazılıb. Həmin vaxtdan tibb tədqiqatı, müalicə metodları və xəstəliyin qarşısının alınması ehtatə edən bir elm olaraq qəbul edil-məyə başlanıb.

XIX əsrin ikinci yarısından etibarən Yaponiyada təməllərə söykənək tibb-tibbi akademik elmi metodlarının öyrənilməsi üçün qərar qəbul olunub. 1868-1914-cü illər arasında təxminən 1200 yapon tələbəsi ən yaxşı professorlardan Avropa təbabətinin qabaqcıl metodlarını öyrənmək üçün Almaniyanın müxtəlif şəhərlərinə göndərilmişdir.

Təbabətin inkişafına töhfə

Bir çox yapon tədqiqatçı və həkimləri tibbin inkişafına töhfə veriblər. Yapon mikrobiologiyasının qurucularından olan Kitasato Sibasaburo 1890-cı ildə tetanus səbəb olan bir bakteriyası (Clostridium tetani) təcrübə edib və E.Beringlə birlikdə tetanus və diffteriya toksinlərinin antigen xüsusyyətlərini ortaya qoyub.

Seisu Hanaoka (1760-1835) ümumi anesteziyanı icad edən ilk həkimlərdən sayılır. Hanaoka tərəfindən təklif edilən metod unikaldır, çünki yalnız bitki mənşəli tibbi biliklərə əsaslanaraq hazırlanıb. Onun "Tsusensan" adı verdiyi dərman müxtəlif otların ekstraktlarının qarışığına əsaslanır. Bu dərmanı qəbul edən şəxs yuxuya gedər və ağrılara reaksiya göstərməzdi.

1804-cü ilin (və ya 1805) oktyabr ayında Hanaoka anesteziyadan istifadə edərək ilk əməliyyatını edib. Həkimin xəstəsi döş xərçəngi olan 60 yaşlı Aya Kan idi. Əməliyyat müvəffəqiyyətlə keçib, lakin şiş çox çə çıxarıldığı üçün xəstə daha sonra mətastazdan vəfat edib.

çün şüur dəyişkənliyi yolu ilə insanda ruhi-fiziki problemlərin həllinə yol açır.

Reiki enerjinin alla ötürülməsi üsulu ilə həyata keçirilir. Enerjinin ötürülməsi zamanı əllərin soyuması, isinməsi və ya qıcıqlanması kimi hallar müşahidə edilə bilər. Bu sistemin əzəlliklərindən biri də budur ki, onun müalicəvi təsirinə yaranılmaq üçün ona inanmaq şərt deyildir.

Şəfali bitkilər

Kampo

Kampo dərmanları Yaponiyada müalicəvi otlar və təbii maddələr əsasında hazırlanıb. Hazırlanmasında dağcı və portlaq qabıqları və digər bitki tərkiblərindən və qarışıqlarından istifadə olunur. Kamponun xəstəliyə yanaşması bədənün müdafiə mexanizmlərini və orijinal şefa gücünü uzlaşdıraraq onu müalicə etməkdir. Kampo xəstəliklər zamanı bədənün barpa qabiliyyətini artıraraq yan təsirlərin öhdəsindən gəlməyə kömək edir.

Yaponiyadakı bütün kampo dərmanları yapon əcazılıq şir-kətləri tərəfindən istehsal olunur. Kampo resepturasının istifadəsinə xərçəng hüceyrələrinin yayılmasının, xərçəng əleyhinə dərmanların yan təsirlərinin qarşısının alınması daxildir.

Yaponiyada səhiyyə sistemində kampo dərmanlarının geniş yayılması müasir və ənənəvi təbabətin inteqrasiyasının ecazkar nümunəsidir.

Sağlam qidalanma

Yemək mədəniyyəti

Yapon sağlamlığının və uzunömürlülüyünün sirri həm də dadlı və sağlam qidalanma, enerji və yüksək əhvali-ruhiyyə verən mətbəxdir. Başqa yerlərlə müqayisədə tərkibində ədviyyatların demək olar ki, olmadığı bu mətbəx düyü, soya, donuz məhsulları, yosun və tərəvəzlərə əsaslanır. Yapon mətbəxi sadə, gözəl görünüşlü xörəklərlə məşhurdur. Bu xörəklərdə ingredientlərin dadları bir-birini itirmir.

Mütəxəssislər hesab edirlər ki, yapon uzunömürlülüyünün səbəblərindən biri də onların ənənəvi qida rasionudur. Yapon mətbəxinə mövsümlük prinsipi mövcuddur ki, bu da cəmi illin fəsilərinin əks etdirən qida ingredientlərinin seçilməsinə əsaslanır. "Sun" adlanan bu konseptiyyəyə əsasən balıq, tərəvəz və meyvələrin tərkibin-

Yemək mədəniyyəti

də qidalandırıcı maddələrin miqdarı ən yuxarı səviyyədə olur. Yaponiyada demək olar ki, bütün xörəklərin əsas hissəsinə düyü təşkil edir. Hətta əfsanəyə görə qamış düyü Yaponiyaya min illər əvvəl ilahi İnari-sama tərəfindən göndərilib. Eyni zamanda bu ölkədə tarixən balıq istisna olmaqla digər və məhsullarına maraq az olub. Həzrət da balıqdan başqa qida da məhsulları populyar deyil.

Yaponiyada təzə məhsulla qidalanmaq vacib sayılır. Ona görə yapon kulinariyasında konservləşdirilməmiş və dondurulmuş qida anlayışı demək olar ki, yoxdur. Yaponiyanın dünyada ən məşhur olan xörəyi şüşidir. Şüşinin Nigiri, Qunkan, Norimaki, Temaki, Oşi, Çiraşi kimi növləri var.

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Qardaş Türkiyənin "Hədiyyə karvanı"nın növbəti ünvanı Tərtər oldu

Türkiyənin Uşaq Oyunları və İdman Klubları Federasiyasının başkanı Mehmet Mutlunun və YAŞAT Fondunun Vətən müharibəsi şəhidlərinin övladları üçün nozərdə tutulan "Hədiyyə karvanı"nın növbəti ünvanı Tərtər rayonu olmuşdur.

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov Türkiyədən gələn qonaqlar ilə görüş zamanı onlara bu nəbci layihənin icrası üçün dərin minnətdarlığını ifadə etdi, bunun bizim üçün çox böyük mənəvi dəyəri olduğunu, iki

millət arasında qardaşlıq münasibətlərinin doğma Qarabağımızın azadlığı uğrunda apardığımız haqq savaşında düşmənlərimizin süqutunda müstəsna rol oynadığını və bu birliyin bütün dünyaya əbədi dərs olduğunu bildirdi.

Qeyd olundu ki, 44 gün davam edən Vətən müharibəsi ərzində düşmən Tərtərə 16 min 277 top, tank, qrad mermisi, 21 qadağan olunmuş raket atıb: "Ancaq tərtərlilər bir gün də öz doğma yurdlarını və ev-əşiklərini tərk etməyib, evləri dağılsa da, şəhidlər verilsə də, ön cəbhədə olduğu kimi arxa cəbhədə də qəhrəmanlıq, şücaət göstərilib". Layihənin iştirakçıları Vətən müharibəsi şəhidlərinin ailələrini ziyarət etmiş, onların övladlarına müəyyən an-

lama və hələtmə bacarıqları tələb edən oyuncaq hədiyyələr, idman geyim dəstləri, qoruyucu maskalar, jurnallar bağışlamışlar. "Hədiyyə karvanı" layihəsi 13 iyun tarixində davam edəcək. Bu çərçivədə ölkəmizin müxtəlif şəhər və rayonlarına səfərlər ediləcək və həmin rayonlardan olan şəhidlərimizin ailələri ziyarət olunmaqla onların övladlarına hədiyyələr paylanılacaq.

L. QULİYEV,
"Azərbaycan"

İyunun 10-dan etibarən Rusiya və Türkiyə vətəndaşları hava yolu ilə Azərbaycana müəyyən edilmiş şərtlərlə səfər edə biləcəklər

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah epidemioloji vəziyyəti sabit olan bir sıra ölkələrin vətəndaşlarının ölkəmizin ərazisinə səfər edə bilməsi üçün xüsusi icazə tələbinin mərhələli şəkildə ləğv olunması barədə qərar qəbul edib. Operativ Qərargahdan bununla bağlı AZƏRTAC-a daxil olan məlumatda deyilir:

"Məlum olduğu kimi, koronavirus (COVID-19) pandemiyasının Azərbaycan Respublikasının ərazisində geniş yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə görülmüş tədbirlərdən biri xarici ölkə vətəndaşlarının Azərbaycan Respublikası ərazisinə girişinin yalnız Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın xüsusi icazəsi əsasında verilməsidir.

Son bir ildən artıq müddət ərzində həyata keçirilmiş genişmiqyaslı tədbirlər, o cümlədən 2021-ci ilin yanvar ayından etibarən başlanmış uğurlu vaksinasiya proqramı nəticəsində Azərbaycanda epidemioloji vəziyyət müsbətə doğru inkişaf etmiş, xüsusi karantin rejimi çərçivəsində tətbiq olunmuş bir sıra məhdudiyatlar aradan qaldırılmışdır.

Eyni zamanda, dünyanın bir sıra ölkələrində epidemioloji vəziyyət sabitləşir və ardıcıl vaksinasiya tədbirləri nəticəsində həmin ölkələrdə yoluxma sayları nəzərdə saxlanılır.

Bununla əlaqədar, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah Azərbaycan kimi epidemioloji vəziyyəti sabit olan bir sıra ölkələrin vətəndaşlarının ölkəmizin ərazisinə səfər edə bilməsi üçün xüsusi icazə tələbinin mərhələli şəkildə ləğv olunması barədə qərar qəbul edib.

Belə ki, ilkin mərhələdə 10 iyun tarixindən etibarən epidemioloji vəziyyətdə müsbət dinamikanın müşahidə edildiyi ölkələrə Rusiya Federasiyası və Türkiyə Respublikasının vətəndaşları hava yolu ilə Azərbaycan ərazisinə aşağıda müəyyən edilmiş şərtlərlə səfər edə biləcəklər:

- Yaşı 18-dən yuxarı olan sərnişinlərin tam vaksinasıya olunması və ya COVID-19 xəstəliyindən sağalması barədə müvafiq ölkənin verdiyi rəsmi sənədin (COVID pasport) və uçuşdan əvvəl 72 saat ərzində COVID-19-a dair PCR testin neqativ nəticəsini təsdiq edən rəsmi sənədin təqdim olunması;

- 1 yaşdan 18 yaşadək olan sərnişinlərin uçuşdan əvvəl 72 saat ərzində

COVID-19-a dair PCR testin neqativ nəticəsini təsdiq edən rəsmi sənədin təqdim olunması.

Eyni zamanda, 10 iyunun başlanğıcından etibarən Azərbaycan daxil olmaq üçün bütün 1 yaşdan yuxarı olan sərnişinlərin COVID-19-a dair PCR testin neqativ nəticəsini təsdiq edən rəsmi sənədin müddəti uçuşdan əvvəl 48 saatdan 72 saatadək artırılır. 1 yaşdan aşağı olan uşaqlar üçün COVID pasport və PCR test nəticələrinə dair sənədlər tələb olunmur.

Azərbaycan Respublikasına birbaşa uçuşlar icra edən bütün aviadaşıyıcılar yalnız müvafiq tələblərə cavab verən sərnişinləri qeydiyyatda almalıdırlar. Azərbaycan ərazisinə daxil olarkən sərhəd nəzarətindən keçdikləri zaman tələblərə cavab verməyən sərnişinlər ölkə ərazisinə buraxılmır və aviadaşıyıcının hesabına həmin təyyarə ilə geri qaytarılır.

Yaxın gələcəkdə epidemioloji vəziyyət və əhalinin vaksinasıya səviyyəsi əsas götürülərək digər ölkələrin vətəndaşlarının da hava yolu ilə Azərbaycan Respublikasına girişinin bərpası edilmiş məsələsi baxılmaqdadır".

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2021-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərmatbuatçı" ASC (012) 440-46-94, (012) 441-19-91

"Azərpoçt" ASC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

"Quyu" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

"Kaspi" MMC (012) 432-39-55, (012) 510-82-24

"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

"Səma-M" MMC (012) 594-09-59

"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (070) 306-77-22

"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik
124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq
62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlənənsiz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Milli Məclisin sabiq deputatı barəsində cinayət işi məhkəməyə göndərilib

2005-2019-cu illərdə Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin III, IV və V çağırışları üzrə deputatı olmuş Cəbrayıllov Rəfael Kamil oğlunun qanunsuz əməlləri ilə əlaqədar Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə başlanmış cinayət işi üzrə istintaq yekunlaşdırılıb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, istintaqla Rəfael Cəbrayıllovun Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin deputatı olarkən ayrı-ayrı şəxslərə torpaq sahəsinə mülkiyyət hüquqlarının dövlət qeydiyyatından keçirilməsi barədə çıxarış alınmasında kömək göstərəcəyi, eləcə də digər məqsədlərlə yalan vədlər verərək cəmi 11 nəfər şəxsin ümumilikdə 2 milyon 571 min manat məbləğində pul vəsaitini dələduzluq yolu ilə ələ keçirməsi, həmin hərəkətləri ilə də deputatının işğuzar nüfuzunun qorunub saxlanılması ilə əlaqədar dövlətin qanunla qorunan mənafeyinə mühüm zərər vurmaya əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

İş üzrə toplanmış sübutlar əsasında Rəfael Cəbrayıllova Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq - külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə - ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə ittiham etan edilərək məhkəmənin qərarı ilə barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi baxılması üçün Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Azərbaycanlı alimin elmi kitabı Gürcüstanda rus və gürcü dillərində işıq üzü görüb

Gürcüstanın "Universal" nəşriyyatında gənc alim, Azərbaycan Respublikası Elmi-Tədqiqat Mamalıq Ginekologiya İnstitutunun (ETMGI) "Ginekologiya" şöbəsinin müdiri, tibb elmləri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fatma Hacıyevanın "Vərdişi düşüklərdə infeksiyon markerlərin diaqnostik əhəmiyyəti" adlı beynəlxalq indeksli kitabı rus və gürcü dillərində işıq üzü görüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, elmi kitabın titullarında "Əsərin 44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəmancasına həlak olmuş şəhidlərimizin əziz xatirəsinə ithaf olunur" sözləri yazılıb.

Kitabın üz qabığında isə Xarıbülbülün təsviri verilib. Monoqrafiyanı qələmə alarkən Fatma xanım şəxsi praktik fəaliyyətini nəzəri biliklərlə birləşdirmək qərarına gəlmişdir. Gənc alimin elmi araşdırmaları və tədqiqatları nəticəsində dərc olunan kitab qadınlarda aktual problemlərdən olan - təkrarlanan hamiləlik itkilərinə, bu problemin həllində yeni diaqnostik meyarların aşkarlanmasına, müasir müayinə metodlarının yeni alqoritmlərinə həsr olunub.

Monoqrafiyanın baş məsləhətçisi Elmi-Tədqiqat Mamalıq və Ginekologi-

ya İnstitutu PHŞ-nin baş direktoru, Hamiləlik, doğuş, zahılıq dövrlərində ana və uşaq ölümü və ağırlaşmış doğuş hallarının təhlili üzrə Komissiyanın sədri, "Ginekologiya və Perinatologiya" İnstitutunun Prezidenti, tibb elmləri doktoru, professor Cəmilə Qurbanovadır.

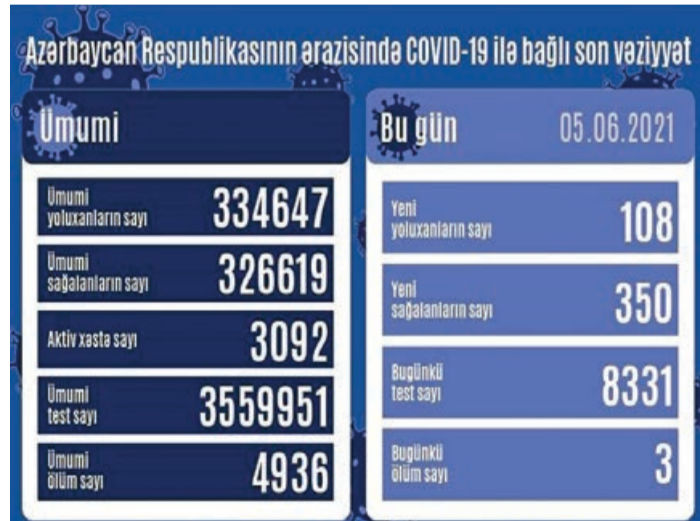
Elmi əsərin məsləhətçisi isə Azərbaycan Tibb Universitetinin Ginekologiya şöbəsinin müdiri, Mamalıq və Ginekologiya kafedrasının professoru Səadət Sultanovadır.

Qeyd edək ki, kitabın gürcü dilinə tərcümə olunmuş nüsxələrinin Gürcüstanın əlaqədar səhiyyə təşkilatlarına təqdim olunub.

Elmi əsər qonşu ölkənin mütəxəssisləri tərəfindən maraqla qarşılanıb.

KİV təmsilçilərinin xidməti vəzifələrini yerinə yetirməsinə mane olan FHN-in əməkdaşı işdən azad edilib

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Dövlət Yanğın Nəzarəti Xidmətinin Yanğın İdarəetmə Xidmətinin rəhbəri və xidmət polkovnik-leytenantı Araz Furqan oğlu Musayev iyunun 3-də Abşeron rayonunun Xırdalan şəhəri, Ş. Qurbanov küçəsi, ev 38 ünvanında vətəndaşların şikayəti əsasında aparılan aqonun kəməli informasiya vasitələrinin əməkdaşlarının xidməti vəzifələrini yerinə yetirməsinə mane olub və onları hədələyib. O, bununla fəvqəladə hallar orqanlarının nüfuzunu aşağı sala biləcək hərəkətlərə yol verib. FHN-in Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bunu nəzərə alaraq, fəvqəladə hallar naziri general-polkovnik Kamaləddin Həziyrovun ötən gün imzaladığı müvafiq əmrə əsasən, Araz Musayev fəvqəladə hallar orqanlarından xaric edilib.

Koronavirusdan daha 350 nəfər müalicə olunaraq sağalıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasından daha 350 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 108 yeni yoluxma faktı qeyd alınıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 3 nəfər vəfat edib.

İndiyədək ölkəmizdə 334 min 647 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib. Onlardan 326 min 619 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 4936 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 3092 nəfərdir.

Ötən müddət ərzində 3 milyon 559 min 951 test aparılıb. Dünənki test sayı isə 8331-dir.

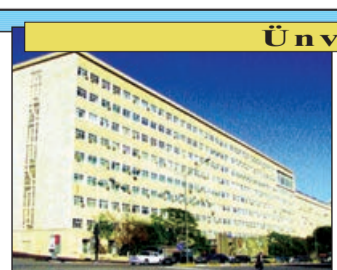
Hazırkı dövrdə ölkəmizdə vurulan vaksin dozalarının ümumi sayı 2 milyon 500 mini keçib

İyunun 5-də Azərbaycanda yeni koronavirus (COVID-19) infeksiyasına qarşı 47 min 366 doza vaksin vurulub. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a bildirilib ki, onlardan birinci mərhələ üzrə vaksinasıyadan keçənlərin sayı 41631, ikinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların sayı 5735 nəfər olub.

İndiyədək ölkəmizdə vurulan vaksin dozalarının ümumi sayı 2 milyon 513 min 85-ə bərabərdir. Birinci mərhələ üzrə vaksin vurduranların sayı 1 milyon 581 min 890, ikinci mərhələ üzrə peyvənd olunanların sayı 931 min 195 nəfərdir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar
Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsəl katib - 539-43-23,
Məsəl katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,
Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələndirilmiş, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sۆylənilənlərlə bərabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Ölçümlərə cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 5079
Sifariş 967
Qiyməti 40 qəpik